

ŠTUDENSKO GIBANJE NA PRIMERU ŠALEŠKEGA ŠTUDENSKEGA KLUBA

Povzetek:

Študentsko gibanje se seveda ne odvija le v univerzitetnih centrih, temveč študenti ideje in prepričanja prinašajo tudi v kraje, kjer so doma. Zbiranju lokalnih študentov v študentska društva (pa naj bodo le-ta politično ali zgolj družabno naravnana) sledimo že v medvojnem obdobju. Po drugi svetovni vojni sledimo novemu razmahu ustanavljanja študentskih društev oz. klubov. Študentje, ki se med seboj poznajo še iz dijaških let, se družijo in skupaj družno spoznavajo mesto študija.

Podobno je z zgodbo Šaleškega študentskega kluba, ki bolj formalno obliko nadene konec petdesetih let 20. stoletja.

Pri pisanju članka sem si za osvetlitev splošnih družbenih (študentskih) razmer pomagala z literaturo, ki jo navajam v opombah in na koncu besedila. Za pletenje zgodbe Šaleškega študentskega kluba in njegovega odzivanja na dogajanje v času in prostoru (Velenje, Šaleška dolina, širše) pa so mi bili v pomoč viri, prav tako navedeni v opombah in na koncu besedila.

Članek je razdeljen na več poglavij. Najobsežnejši del, Zgodovina Šaleškega študentskega kluba, se ukvarja s splošnimi zgodovinskimi smernicami, znotraj kluba pa predvsem z menjavami generacij in kakšne posledice so imele na delo kluba.

Paralelno sledimo šestim krajšim poglavjem, ki se bolj dotikajo kluba samega: kako se je klub inkorporiral v mestno (dolinsko) življenje (Si predstavljate - umreti za mesto. To je nekaj ...), kako je iskal svoj prostor pod soncem (Pišite nam na naslov: ŠŠK, Delavski klub, 63320 Titovo Velenje), aktivnosti in prireditve, ki jih je skozi leta delovanja izvajal (Akademski ples, ŠŠK podoba na ogled postavi), kako in na kakšen način se je medijsko predstavljal (Mediji) in kako je sodeloval in se vključeval v širše študentsko gibanje (Mi in drugi).

Časovno sem se pri pisanju (vsaj pri nizanju faktografskih podatkov) omejila na konec poletja leta 2002.

ZGODBOVINA¹ ŠALEŠKEGA ŠTUDENTSKEGA KLUBA

Zgodbo je treba znati pripovedovati. Seveda ne tako, da bomo postavljali miselne konstrukcije. To je prelahko. Raje bomo za zgodovino stikali po arhivih in knjižnicah, odšli bomo do ljudi, ki so jo ustvarjali. Če se dejstva ne skladajo z našo mislijo, pač toliko slabše zanje...²

In kje začeti zgodbovino Šaleškega študentskega kluba?

Najbolje pri študentih iz Šaleške doline.

Pot šaleškega dijaka na univerzo je bila kaj strma.

»Tudi mene so šestinpolletnega dečka (jeseni 1840 – op. A.K.) vpisali med šolarje šoštanjske šole in pričela se je s tem doba mnogih učnih let učenja, ker sem določen bil, da bom študiral.«³

Prvo javno šolo v Šaleški dolini so leta 1777 ustanovili v Šoštanju,⁴ leta 1816 ji je sledila velenjska trivialka, do prve svetovne vojne so se v dolini otroci lahko šolali v 12 javnih šolah.

»Ker ni bilo nobene šolske dolžnosti, so zahajali v šolo le otroci takih staršev, kateri so jih hoteli v šolo pošiljati, največ iz trga, iz okolice le bolj premoženjskih kmetov.«⁵

»Ko sem si pridobil vse znanosti, kolikor se jih je dalo pridobiti v šoštanjski enorazrednici, moral sem zapustiti svoj rojstni kraj in jeseni 1848. l. me je peljal oče v Celje, da bi tam nadaljeval svoje študije.«⁶

¹ Zgodbovina je izmišljena beseda. Izpeljana je iz besed zgodovina in zgodba.

² Primera vzeta iz: Igor Grdina, Problem literarnega zgodovinopisja na Slovenskem, v: Zgodovina za vse, 1994: 58–75.

³ Vošnjak, 1982: 15.

⁴ »Šoštanj je imel v trgu starodavno šolo v magistralnem poslopu, na kateri je ta čas poučeval »Musterlehrer« (zgodni učitelj) Peter Musi. Bil je res vzoren učitelj, celo od Slomška čislán, kateremu je pomagal sestavljati šolske knjige. ... Musi je učiteljeval, ko sem jaz že bil dovršil svoje študije. Veselil se je mojega napredka, kadar sem ga obiskoval, posebno še, da sem bil tak navdušen narodnjak, kajti bil je slovenskega mišljenja že v času, ko še drugi vedeli niso, da smo sploh Slovenci na svetu.«, (Vošnjak, 1982: 15, 16).

⁵ Op. 3: 15.

⁶ Prav tam: 16.

»SI PREDSTAVJATE – UMRETI ZA MESTO. TO JE NEKAJ...«¹

»Pravijo, da če študente oz. študentski klub zanimajo le študentske zadeve, postanejo sami sebi namen.«² Na drugi strani pa mora mesto, kot je na primer Velenje, za svoj urban razvoj nujno »intenzivno delati v smeri ustvarjanja pogojev za vračanje mladih intelektualcev, ki po končanem študiju svoje mesto lažje kot doma prepogosto najdejo v Mariboru, Ljubljani ali v tujini.«³

Le Goffov odgovor na vprašanje, kaj je bilo prej: univerza ali intelektualci, se glasi, da so bila prej mesta,⁴ kar nakazuje, kako pomemben segment predstavljajo študentje

**ŠTUDENT
OSTANE
VEDNO RDEČ**

v urbani sredi-
ni. Posledično
lahko izpelje-
mo (v tržno-

kapitalistični maniri), da kolikor mesto (država) vlaga v intelektualni potencial, toliko lahko iz njega iztrži.

Poglejmo v 18. stoletje. Župnik Maks Mihael Krellius (Mihael Krelj – op. A.K.), ki je umrl leta 1773 in je urejal mesto v graš-

kem konvinktu za »najpridnejšega učenca iz Šaleške doline, ako ne bi bilo nobenega iz zlahte.«⁵ Na to mesto se je leta 1846 prijavil tudi Josip Vošnjak, iz znane šoštanjske rodbine Vošnjakov, ki kasneje sicer ni imel velikih zaslug v razvoju Šaleške doline,⁶ bil pa je med drugim eden najvidnejših zdravnikov svojega časa na Kranjskem, v sedemdesetih in osemdesetih letih 19. stoletja pa eden najpomembnejših predstavnikov narodnega prebujenja v liberalnem taboru.

Študentje so nove ideje agitirali tudi v domačem kraju: »Kar nekaj šaleških študentov se je v krajih, kjer so študirali, vključilo v levičarsko gibanje in so nato komunistične ideje širili tudi v domači dolini. Pred II. svetovno vojno je v Šaleški dolini delovala kar močna organizacija Zveze komunistične mladine Jugoslavije (SKOJ)⁷, Skojevcev je bilo več kot članov KP. Za dejavnost skojevcev in komunistov je bila zlasti v letih 1938 in 1939 pomembna narodnoobrambna dejavnost in akcije proti hitlerjancem, pri katerih je prišlo tudi do sodelovanja s sokoli in fantovski mi odseki.«⁸

¹ RIT 19/1, 1996.

² Prav tam.

³ Aleš Črnič: *Mesto priložnosti*, RIT, 22/1, 1999.

⁴ Alja Brglez, *Predgovor*, v: Benedetič: 1999: 13.

⁵ Vošnjak, 1982: 22.

⁶ Josip Vošnjak je znan tudi kot dramatik, njegov najpomembnejši spis pa so Spomini, kjer uvodoma oriše Šaleško dolino in opiše svoje otroštvo v Šoštanju, kar je za zgodovinarje neprecenljiv vir.

⁷ SKOJ – Savez Komunistične Omladine Jugoslavije.

⁸ Matjaž Kmecl, *Obris kulturne zgodovine Velenja*, v: Velenje, 1999: 235.

Celjska gimnazija je šaleškim dijakom vse do leta 1964, ko so tudi v Velenju ustanovili gimnazijo, predstavljala glavno odskočno desko na njihovi študijski poti.

V malem trgu Šoštanj, kot se spominja Josip Vošnjak, je bilo kar pet dijakov: »Hodili smo skupaj se kopat, sprehajat po gozdih, kjer smo s puškami prežali na uboge veverice in šoje, zvečer pa po trgu gori in doli. Zapushek je imel kitaro, ta čas priljubljen inštrument, in znal na njo brenkati, da smo ga strme poslušali. V mesečnih nočeh si je obesil kitaro okoli pleč in brenkajoč in prepevajoč hodil je po trgu gori in doli, mi drugi študentje pa za njim.«⁷

Beseda krogati, krokanje, skrokan in podobno izhajajo iz nemške besede der Rabe, kar pomeni krokar. Nekoč je bila na Dunaju gostilna s takšnim imenom. In tja so redno zahajali slovenski študenti. Zavedni, kot so bili, niso rekli: »Joj, včeraj sem bil Pri krokarju in sem danes čisto skrokan«.

Iz celjske gimnazije so se naši dijaki navadno razpršili ali v Gradec na realko⁸ ali na Dunaj na akademijsko gimnazijo.⁹ In potem so bili končno godni za vstop med študentske vrste: vrata jim je odprla univerza, najraje na Dunaju.¹⁰

Slovenskih študentje se v cesarskem mestu sredi petdesetih let 19. stoletja niso kaj dosti srečevali,¹¹ če verjamemo Josipu

Vošnjaku se niso pečali ne s političnimi ne z narodnostnimi še manj pa s socialnimi vprašanji. Med letom so se pridno učili, le prav izredno so prišli v kako krčmo ali kavarno. Vošnjak trdi, da niti nobenega časnika ni bral.¹²

⁷ Prav tam: 26.

⁸ Npr. Mihael Vošnjak.

⁹ Npr. Josip Vošnjak.

¹⁰ Sicer so slovenski študentje najpogosteje obiskovali univerze v Gradcu, na Dunaju in Pragi. Pred prvo svetovno vojno pa jih je skoraj dve tretjini študiral na Dunaju. Dunaj ni bil le odprtejši kot nacionalno nemško zadrti Gradec, temveč tudi – kljub slovensko-slovanski, liberalni in narodno radikalni propagandi za Prago – cenejši in po mnenju mnogih študentov družabno prijaznejši kot češka prestolnica. (Vodopivec, 1994)

¹¹ »... da-si je občevalni jezik bil nemški in nisem na Dunaju z nobenim odločnim Slovence prišel v dotiko – z mladim Bleiweisom, ki je študiral tista leta, sem se seznanil šele kasneje v Ljubljani – smo se z lpavcema zmerom čutili Slovence in oba sta večkrat kako narodno pesem igrala na klavirju.« (Vošnjak, 1982: 39).

¹² Vošnjak, 1982: 36–46.

Niso pa aktualne družbeno-politične ideje edini uvoz šaleških študentov. »Precej razvita športna panoga v Velenju je bil rokomet, ki so ga v Velenje prinesli dijaki in študentje ter ga organizirano igrali v okviru telovadnega društva Partizan že leta 1950.«⁹

Čeprav so »smrdeli po buržuaziji«,¹⁰ so bili občinski veljaki v povojnih časih delovnih akcij in udarniškega dela očitno naklonjeni združevanju študentov. »O ustanovitvi kluba se je bilo treba

TAROK
TURNIR ALI
ODA
NESMRTNEMU
ŠTUDENTSKEMU
DUHU

pogovoriti s takratno SZDL,¹¹ ki nam je tudi pomagala pri kritju stroškov za prireditve,

ki smo jih organizirali.«¹² Ime, ki so ga študentje izbrali za svoj klub, ima simbolni in povezovalni pomen. »Nekako v tem času (okoli leta 1960 – op. A.K.) se je začelo preseljevanje upravnega središča občine Šoštanj v Velenje, kar je povzročilo prizadetost med prebivalci. Dijaki, ki smo se vsakodnevno vozili na gimnazijo, učiteljišče ali na ekonomsko srednjo šolo, pa smo se med seboj dobro razumeli in tako smo se odločili, naj bo v imenu kluba Šaleška dolina, ki nas povezuje.«¹³

Kljub temu, da so se vsako leto po dolini razbohotili plakati, kjer je bodlo v oči za nekatere nezaželeno ime plesa, ki so ga prilejali študentje, so politični vrhovi verjetno občutili manjko prisotnosti ŠŠK-ja v času njegove krize. Kot se tega spominja takratni predsednik: »Mislim, da so me iz Partije zadalžili naj pomagam in postavim študentski klub na noge. Kot klub smo apelirali za čisto študentske stvari: študentske stipendije ... Moramo vedeti, da je Velenje strahovito hitro raslo. Potrebe po kadrih so bile grozozanske. V Žgankovi¹⁴ pisarni

Aktiv zveze komunistov ŠŠK v stavbi sodišča.

smo organizirali posvetovanje študentje in občina. Občino je zanimalo, kaj študentje počnemo, naše ideje pa so bile, da bi velenjska občina v Ljubljani za šaleške študente zgradila en

⁹ Damijan Kljajič, *Velenje po letu 1945*, v: Velenje, 1999: 405.

¹⁰ Jure Trampuš: *Naš prvi predsednik*, intervju z Matjažem Kmeclom; RIT 20/2, 1997.

¹¹ SZDL – Socialistična zveza delovnega ljudstva.

¹² Prispevek: B. Jenko

¹³ Prav tam.

¹⁴ Nestl Žgank, direktor premogovnika Velenje med 1950 in 1965 in velenjski župan med 1969 in 1978.

So pa osemdeseta in devetdeseta leta 19. stoletja predstavljal »dobo dekadence«, ko se je vrednost dijaštva merila po izpraznjenih litrih in je slovenski dijak »živeč na Dunaju in v Gradcu« porabljal svoj čas po zgledu nemškega dijaka v navduševanju za burševske proslave, »pijačo, fraze in menzure«. ¹³

V centru monarhije so imeli slovenski študentje pomembno oporo v slovenskih izobražencih, ki so tu živeli in delali. ¹⁴ Ti so podpirali in spodbujali nedeljska in večerna akademska srečanja.

Na prelomu stoletja, ko je tudi Dunaj z zaostrovanjem narodnih nasprotij postajal v očeh mnogih slovenskih študentov bolj neprijazen in tuj, družabno življenje nikakor ni presahnilo. Res pa se je za slovenske študente prelomilo predvsem v političnem in organizacijskem smislu. Z ideološko-politično polarizacijo po koncu slogaštva na Slovenskem se je idejni in politični konflikt postopoma prenesel v študentske vrste. Del študentov se je bolj kot prej angažiral v delu akademskih društev. Med njimi so bila na eni strani politična (od katoliških, prek liberalnih in narodnoradikalnih do socialnodemokratskih), na drugi pa strokovna, ki so študente združevala po študijskih in poklicnih interesih. ¹⁵

Koliko je bilo šaleških študentov v času pred in po prvi svetovni vojni v virih ne zasledimo. Lahko pa spremljamo študijsko pot enega med izmed njih: »Leta 1871 v Velenju rojeni dr. Karel Verstovšek je osnovno šolo končal v Velenju, nato obiskoval gimnazijo v Celju in študij nadaljeval v Gradcu.« ¹⁶

¹³ Peter Vodopivec, Slovenski študentje in Dunaj pred prvo svetovno vojno, v: Dunaj in Slovenci, 1994: 89.

¹⁴ »Občutenje velemestne dunajske širine in domače ozkosti je bilo povezano ne le z značajem posameznika, temveč tudi z njegovo strokovno izbiro: arhitekti, naravoslovci in tehniki so imeli ob pomanjkanju ustreznih ustanov za svoj strokovni razvoj pogosto manj možnosti doma kot pravniki, profesorji in zdravniki. Je res, da so imeli zato drugi večkrat manj domotožja kot prvi, ali pa, da so se prvi po končanem študiju, zlasti če so bili uspešni in ambiciozni, teže vračali domov kot drugi? (vprašanje, ki si ga danes lahko zastavljamo na relaciji: študijska mesta – Šaleška dolina – op. A.K.)« (Op. 13).

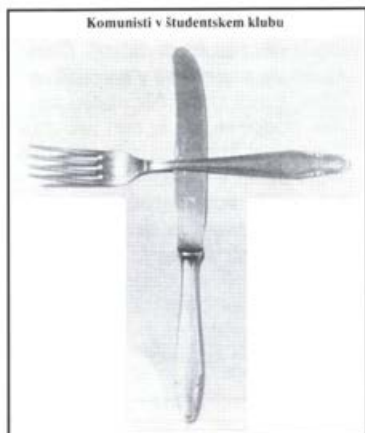
Ali kot je muke novopečenega diplomanta je doživljal Josip Vošnjak, ko se je iz Dunaja vrnil domov, v Šoštanj: »Spoznal sem, da mi tu ne bo ostati, tem manj, ker nisem imel nobene meni ugajajoče družbe in nobenega omikanca, s katerim bi srčneje občeval.« (Vošnjak, 1982: 55).

¹⁵ Glej op. 13.

¹⁶ Šaleški razgledi, 1994/95: 222.

V naši zgodbi pa je pomemben predvsem kot poverjenik za uk in bogočastje pri narodni vladi SHS, kjer je še posebej pomagal pri ustanavljanju slovenske univerze v Ljubljani leta 1919 in bil zato imenovan tudi kot »politični oče ljubljanske univerze«. ¹⁷ Šaleškim študentom se je tako povečal izbor univerz, kamor so lahko odšli študirat. »Sodeč po rojstnih krajih, so bila po prvi generaciji ljubljanskih študentov zastopana na ljubljanski univerzi že od začetka vsa slovenska območja, pač z izjemo Prekmurja.« ¹⁸

Dogodki takšnega značaja, kakršna je bila oktobrska revolucija in druga revolucionarna vrenja ob koncu prve svetovne vojne,

Pred 2. svetovno vojno so šaleški študentje komunistične ideje prinašali v dolino in se zbirali v Pesju. Po vojni, po spremembi sistema, pa so v sedemdesetih letih v študentskem klubu 'morali' ustanoviti komunistični odsek.

niso ostali brez ustreznega odmeva tudi med slovenskimi študenti. Pri povojnem obnavljanju študentskih društev so bili programi načrtani tako za liberalno ali katoliško usmerjene študente, kot tudi za socialistično ali komunistično usmerjene. Ustanavljali so se tudi pokrajinski klubi študentov: Društvo jugoslovanskih akademikov v Mariboru (1920) in Klub dolenjskih študentov (1920), katerih glavni cilj je bilo prosvetno delo in družabno življenje. Iz študentskega komunističnega društva in mladinskega odseka ljubljanske Svobode se je poleti 1920 oblikovala krajevna organizacija Zveze komunistične mladine Jugoslavije v Ljubljani, ki je bila prva skojevska organizacija v Sloveniji. ¹⁹

In če lahko za pred študentska društva pred prvo svetovno vojno le slutimo, da so jih sestavljali tudi šaleški študenti, smo

¹⁷ Prav tam, 224.

¹⁸ Kremenšek: 37.

¹⁹ Prav tam: 64–66.

mi zanimivimi temami: družbena samozaščita, nov plačilni sistem, trenutni gospodarski položaj občine Velenje.«²¹

»Dobro je bilo sodelovanje z občinsko konferenco ZSMS Velenje in z občinskim štabom za teritorialno obrambo. Še vedno pa ostaja odprto vprašanje sodelovanja na mladinskih delovnih akcijah. Teh se naši študentje le redko udeležujejo. Izgovor, da so delovne akcije v času intenzivnega študija, pa le delno ustreza resnici.«²²

Sredi sedemdesetih se je klub

»Študent naj bo!«, je dejala Cankarjeva mati in biti študent je takrat nekaj pomenilo. Danes pa pomeni to samo še hoditi na fakulteto.

na široko odprl javnosti. Govor Zelene-ga carja na akademskem plesu je že od začetkov plesa moral vsebovati družbeno-kritično komponento,²³ odmevna je bila oglasne deska

v Delavskem klubu,²⁴ začeli so izdajati klubski časopis *Racionalno* izbrane teme, ki je bil namenjen globlji refleksiji družbenega dogajanja in Ritke, kot in-

formator ŠŠK-ja. Vseskozi so študentje računali na tovariše v zvezi z ustanovitvijo Mladinskega centra in jim, ko je bila mera polna, zaklicali »ne nas spet zajebat!!!«²⁵ Če prej v lokalnem časopisu tu in tam zasledimo kakšno novičko o delovanju ŠŠK-ja, se sedaj članki redno pojavljajo. V Ljubljani na Radiu Študent posnamejo oddaji ŠŠK, v pravkar odprte studijske prostore Radia Velenje²⁶ pa jih kljub mnogim prošnjam in obljubam niso spustili, oz. so jih, kot so izvedeli prisotni na akademskem plesu, »nategnali kot pse«.²⁷

Že konec »veselih« sedemdesetih pa beremo: »Na koncu samo še žalostna ugotovitev, da so se kljub vabilu na skupščini pojavili predstavniki samo ene delovne organizacije – TGO Gorenje. So študij in študentje res sami sebi namen in se našega gospodarstva in gospodarstvenikov ne tičejo?«²⁸ Od žalostne ugotovitve pa k debati: »Gospodarske težave v svetu, njihov vpliv na naše gospodarstvo, politika stabilizacije in vpliv vsega tega na socialnoekonomski položaj študentov so bile glavne teme seminarja, ki ga je pripravil ŠŠK.«²⁹

²¹ Naš čas, 14.5. 1976, 3.

²² Naš čas, 27. 10. 1978, 11.

²³ V virih in pri informatorjih družbenokritični komponenti na akademskem plesu sledimo vse tja do prve polovice devetdesetih, ko to mesto nekako prevzame RIT.

²⁴ Glej prispevek D. Povh.

²⁵ Ritka, 2, 1979.

²⁶ Naš čas o odprtju prostorov Radia Velenje poroča 30. 5. 1975.

²⁷ Ritka, 2, 1979.

²⁸ Naš čas, 19. 10. 1979, 2.

²⁹ Naš čas, 6. 3. 1981, 5.

sedaj o tem bolj prepričani. Kar nekaj šaleških študentov se je namreč v krajih, kjer so študirali, vključilo v levičarsko gibanje in so nato komunistične ideje širili tudi v domači dolini. Zveza komunistične mladine pa je bila pred drugo svetovno vojno kar močna organizacija v Šaleški dolini.²⁰ Za Šoštanj in Pesje je celo izpričano, da so tu komunisti imeli knjižnico, kjer so na študijskih sestankih proučevali marksistično in partijsko literaturo.²¹

Ta dolgi uvod nas je pripeljal do konca druge svetovne vojne. Pripeljal nas je tudi do porušene domovine. »V Velenju so z udarniškim delom pričeli takoj po vojni, ko so popravljali med vojno bombardirane premogovniške naprave, udarniško kopali premog za upokoјence in popravljali porušene domačije v okolici Velenja.«²²

Bil pa je ta uvod potreben, da se zavemo, s kakšno študentsko tradicijo v Šaleški dolini imamo opraviti. In kako je ta tradicija bila eden od treh ključnih elementov, ki so konec petdesetih let pripeljali do formiranja Šaleškega študentskega kluba.

A pojdimo lepo po vrsti.

Sredi petdesetih let je v belo mesto prikolovratila študirat skupina prijateljev. Prihajala je iz doline, kjer je pravkar potekala ena največjih udarniških akcij: regulacija Pake.²³ A študentom delo ni kaj prida dišalo in tudi domov so redkokdaj zahajali, saj so bile povezave slabe, štopati pa se tudi ni splačalo, saj je po cesti zapeljal le kakšen avto. Za sabo so že imeli svojevrstno vozaško polpreteklost, saj se jih je

**Humoreska
Kaj je ŠŠK?**

večina v celjsko gimnazijo vozila z zgodnjim jutranjim vlakom. Ta ni bil posebno uren in čas za vožnjo so porabili za kvartanje in neskončna govorjenja.²⁴ In med seboj so se radi družili tudi, ko so prispeli v Ljubljano. Najraje bi se seveda zbirali v kakšni gostilni, a so bile denarnice prazne. Štipen-

²⁰ Matjaž Kmecl, *Obris kulturne zgodovine Velenja*, v: Velenje, 1999: 235.

²¹ Šaleški razgledi, 1994/95: 16.

²² Damijan Kljajič, *Velenje po letu 1945*, v: Velenje, 1999: 381.

²³ »Največja udarniška akcija Velenjčanov se je pričela 2. septembra 1956, ko so začeli z regulacijo Pake.« (Glej op. 22: 382).

²⁴ Glej prispevek M. Kmecla.

Namesto konstruktivne polemike

Vodstvu SSK po neuspelem »puču« na S/tiskarno in za popotnico v demokracijo posvečam pesem Maturantski ples napisano daljnega 1982.

*Kot paradni konji,
lepo po vrsti,
občudovani!
Včeraj v džinsu,
danes plešejo v
novo življenje.*

Zapečateni inovatorji.

*Ostane snobovsko hrepenenje,
iščejo karto za džetset,
od šole ostane le:
ŽRET!*

*Vaš »neostalinist« in »podlež«
Peter Rezman*

Odzivi na delovanje ŠŠK-ja v Našem času.

Nato pa akcija: »V ŠŠK-ju smo ustanovili aktiv stipendistov Gorenja, saj se zavedamo, kako pomembna je povezava z združenim delom.«³⁰

Politično neangažirana³¹ sredina osemdesetih je doživela pravo nasprotje konec svojega desetletja.³² Mnenja so se kresala celo tako bleščeče, da je v lokalnem časopisu Naš čas moč

slediti kar pogostim polemikam v zvezi z načinom dela in izražanja ŠŠK-ja.³³

Titovo Velenje je postalo znova Velenje (1989), odcepitveni cirkus je pognal slovenska nacionalna čustva,³⁴ ZSMS-ju ni bila več glavna skrb organizacija kvi-za Tito-revolucija-mir³⁵ in se je preimenoval v Liberalno-demokratsko stranko,³⁶ ŠŠK pa je po

³⁰ Naš čas, 21. 1. 1982, 4.

³¹ Glej D. Biščan, intervju.

³² Npr. odzivi na aktualna družbena dogajanja v oddaji *V imenu sove*.

³³ Npr. v zvezi z upravo Stiskarne: Naš čas, 23. 2. 1989, 2 in Naš čas, 9. 3. 1989, 5 ali v zvezi z 'elitnim' akademskim plesom: Naš čas, 18. 1. 1990, 7.

³⁴ *V imenu sove*, Odcepitev 21. junij 1991, iz arhiva D. Martinška.

³⁵ *V imenu sove* 5, iz arhiva D. Martinška.

³⁶ IZS, 1999: 395.

Soba v študentskem naselju okoli l. 1976. Na sliki: Jaka Špeh, Pavel Budna in Vlado Vrbič.

dija je prišla šele kasneje. Tudi za premog, s katerim bi si v peči ogreli sobo v študentskem naselju v Rožni dolini, ga je včasih zmanjkalo. Tako so se nagnetli v kakšni od teh sobic in premlevali ter razglabljali, prav gotovo tudi o razvijajoči se organizaciji študentske mladine Zveze študentov.²⁵ In morda so se jim kdaj pridružili tudi kolegi s Primorske, Koroške ali iz Bele Krajine. In šaleški prijatelji so jih strme poslušali, ko so jim razlagali o svojih domačih študentskih klubih, kako so se organizirali in kaj počnejo.²⁶

²⁵ »Zveza slovenske mladine (ustanovljena v začetku leta 1943, kot sestavni del Združene zveze protifašistične mladine Jugoslavije (USAOJ). Zveza slovenske mladine je po osvoboditvi dežele prilagodila svoje delo novim razmeram. Na drugem kongresu junija 1945 v Ljubljani se je preimenovala v Ljudsko mladino Slovenije. SKOJ (Savez komunistične omladine Jugoslavije) in Ljudska mladina Slovenije sta v povojni gradnji porušene domovine in v boju za revolucionarne spremembe dosegla visoko stopnjo idejne in akcijske enotnosti, ki je izvirala iz potrebe po vključitvi celotne mlade generacije v gradnjo socialistične družbe. Četrty kongres SKOJ-ja, ki je bil od 12. do 15. oktobra 1948 v Beogradu, je sprejel sklep, da se SKOJ združi v Ljudsko mladino in da se enotna organizacija mladih imenuje Ljudska mladina Jugoslavije. Po letu 1951 se je začela razvijati kot organizacija študentske mladine Zveze študentov.

Na petem kongresu Ljudske mladine Jugoslavije, ki je potekal 9. marca 1953 v Beogradu je bil sprejet sklep, da je Zveza študentov samostojna organizacija vendar kot sestavni del Ljudske mladine. Od sedmega kongresa Ljudske mladine, ki je bil 23. do 26. januarja 1963 v Beogradu se mladinska organizacija imenuje Zveza mladine.« (Statut Zveze socialistične mladine Slovenije, 1983: 4-5).

²⁶ V začetku petdesetih so se (znova) – nekateri so nadaljevali svojo predvojno tradicijo) formirali pokrajinski klubi: Belokranjski, Primorski, Koroški (1952), (http://www.skis-zveza.si/frameset/klubi/klubi_podatki.htm

predhodnem oznanjanju študentske kurbarije³⁷ na sestanku z delovnimi organizacijami Velenja dosegel 100% povečanje štípendij.³⁸

Mesto Velenje je zelo pridno, ker omogoča klubu normalno delovanje. Seveda pa to ne pomeni, da bi lahko Velenje dalo ŠŠK-ju več. Včasih prijazne besede niso dovolj.

Po potešitvi štípendijskih apetitov³⁹ in ureditvi financiranja s strani študentskih servisov⁴⁰ so študentje z vsemi pljuči vdihnili Dneve mladih in kulture ter svoj klub in hkrati mesto, iz katerega so prihajali, predstavili

na ŠKIS-ovi tržnici v Ljubljani.⁴¹ Predvsem pa so zakričali odločen NE vmešavanju politike v delo kluba.⁴²

Svoje poglede in predloge izkristalizirajo s pripravo okroglih miz o mladinskem centru, o sodobni mladinski kulturi, o zaposlovanju mladih in o begu možganov iz doline. »V vrtincu plinov«⁴³ se je sredi in v drugi polovici devetdesetih vrtela Rit. Kot je v intervjuju zanjo povedal velenjski župan: »Vas časopis je dovolj kritičen, a določenega problema vseeno ne politizira. Poveste samo kaj je narobe...«⁴⁴ In veliko je bilo narobe: »nategovanje« v primeru gradnje Mladinskega centra,⁴⁵ »magični trikotnik«, razmerje med ŠŠK-jem, Velenjem in svetom. Rit je prdelela na študente, turizem, arhitekturo, medije, vojne, reklame, slovenščino, potovanja, glasbo ... ob vseh teh stvareh je skoraj pozabila na ŠŠK,⁴⁶ ki je svoje generalije našel le na zadnjih straneh.⁴⁷

³⁷ RIT 13, 1990.

³⁸ RIT 14, 1991.

³⁹ 21. 11. 1991 Naš čas poroča, da je opaziti trend upadanja kadrovskih štípendij. Da je spremenjen sistem štípendiranja, cenzus je nizek in zato je mnogo študentov izgubilo štípendijo in študija ne more nadaljevati. Čez slabi dve leti (7. 10. 1993) pa isti časopis poroča, da podjetja kadrovskih štípendij skorajda ne razpisujejo več. Postajajo pa republiške štípendije vse bolj socialna kategorija.

⁴⁰ Glej A. Črnič, intervju.

⁴¹ ŠKIS (Študentski klubi iz Slovenije), eden od njegovih soustanoviteljev je bil tudi ŠŠK.

⁴² Naš čas, 18. 11. 1993, 5.

⁴³ Eden od sloganov objavljen v: RIT 19/1, 1996.

⁴⁴ Interview with the vampire, intervju s Srečkom Mehom, županom mesta Velenje, RIT 18/2, 995

⁴⁵ Prispevek J. Trampuša.

⁴⁶ Javnost je aktualno delo kluba (in v nekem obdobju tudi refleksije na aktualno družbeno-politično dogajanje) spremljala tedensko v rubriki Študent naj bo v časopisu Naš čas.

⁴⁷ Povzeto po <http://www.walk.to/ssk> – RIT, letniki 1994–96, 1996–99.

Z malo domišljije si lahko predstavljamo, da so se naši študentje navdušili, da bi tudi sami ustanovili študentski klub. Skupna energija in predstave, ki so jih imeli, so skupaj s predvojno šoštanjsko dijaško-študentsko tradicijo, nenadno plimo

Brucovanje po skupščini, oktober 1980.

ustanavljanja področnih študentskih klubov in svojevrstno vozaško polpreteklostjo pripeljali do ustanovnega sestanka kluba. 'Prva generacija', ki je z diplomo pomahala konec petdesetih, je bila polna načrtov, elana, a prave pravne organizacije ali celo statuta kluba ni uspela sestaviti. Bili so še nekako 'kavbojski'. So pa svojo energijo prenesli na 'drugo', mlajšo generacijo, ki je svojo študijsko pot šele pričevala.²⁷ Poleg študentskega naselja v Rožni dolini je postalo mesto druženja tudi Šaleška dolina, najprej v Šošta-

nju, kasneje pa v Velenju. In tako je skupina študentov, (v tej zgodbi jih označimo kot študente 'druge generacije', ki so imeli za sabo prav tako ure in ure klepetov na progi Velenje-Celje), sklicala ustanovni sestanek,²⁸ ki se je bržkone zgodil v Šoštanju. O ustanovitvi kluba se je bilo potrebno pogovoriti s takratno SZDL (Socialistična zveza delovnega ljud-

²⁷ »Mi smo bili zelo homogena generacija (maturantje 1958/59). Bilo nas je 7 Velenčanov in 3 Šoštanjčani.« (M. Trampuš, intervju).

²⁸ Določanje točnih datumov, imen, letnic in zaporedja dogodkov je zelo nevhvaležno opravilo, sploh če so viri pomanjkljivi ali jih sploh ni, spomin pa je lahko varljiv. Tako je kar nekaj vprašajev v zvezi z datumom nastanka ŠSK-ja. Borut Jenko, ki je bil v iniciativnem odboru kluba in tudi njegov predsednik, po spominu šteje za ustanovitveno šolsko leto 1960/61. Tudi Milan Trampuš in Ljubo Dovšak, oba predstavnika 'druge generacije' pravita, da se jima zdi, da je ime ŠSK nastalo leta 1960. Druga možnost pa je, da je ime nastalo po prvem plesu in brucovanju leta 1959 – tudi ta datum je vprašljiv. Spekulirajmo: 1959 je potekal v Šoštanju v Sokolskem domu, ki so mu ravno dvignili strop, prvi ples z brucovanjem, v organizaciji in na pobudo 'prve generacije' študentov, ki pa se formalno še niso imenovali ŠSK. Ta formulacija se je rodila šele naslednje leto z 'drugo generacijo'.

V novem tisočletju se med MOV in ŠŠK-jem iščejo nove poti integracij v smislu sistemskega podpiranja vsebin,⁴⁸ študentje s svojimi seminarji na Festivalu mladih kultur Kunigunda obrav-

navajo teme povezane s Šaleško dolino,⁴⁹ na MOV pa pošiljajo prošnje po večji povezavi med ŠŠK-jem in MOV ter predloge pravilnikov o občinskih štipendijah.⁵⁰

⁴⁸ Glej prispevek V. Strahovnika.

⁴⁹ Več v: *Študentski seminar*, Festival mladih kultur Kunigunda 2000, 2001, 2002, www.kunigunda.org.

⁵⁰ Npr. predlog pravilnika o dodelitvi občinskih štipendij, ki ga je sestavil ŠŠK in poslal v obravnavo MOV. Med drugim v tem dokumentu predlagajo, da študent v prošnji za dodelitev enoletne občinske štipendije nakaže, kaj lahko občini ponudi, štipenditorji pa se s svojimi prispevki predstavijo v biltenu.

MI IN DRUGI

Že sama ideja ustanovitve študentskega kluba v Šaleški dolini konec petdesetih let je izvirala med drugim tudi iz »nenadne plime ustanavljanja področnih študentskih klubov«.¹ Tedaj so bili aktivni predvsem belokranjski, primorski, koroški klub.² O kakšnih skupnih, organiziranih aktivnostih viri ne poročajo, ne potrebujemo pa veliko domišljije, da se nam pred očmi odvije kakšna gostilniška debata ali pa preprosto druženje v Rožni dolini.

Na velenjsko gimnazijo je hodilo tudi precej dijakov s Koroške. Ko so odšli študirat, so se ponavadi vključili v koroški študentski klub. Tako so se člani šaleškega in koroškega kluba še iz gimnazijskih časov poznali in hodili eden k drugemu na sestanke.

Leta 1968 so ukinili železnico na Koroško in po nekaj generacijah so se končali tudi intenzivnejši stiki med obema kluboma.³

Verjetno pa je do srede sedemdesetih število klubov naraslo do takšne mere, da so v Mariboru organizirali razstavo pokrajinskih klubov »Od kod prihajamo«, kjer so pokrajinski klubi predstavili značilnosti svoje občine.⁴

Šškvjenci so v svoj program dela pod točko Športna dejavnost zapisali tudi športna srečanja z drugimi pokrajinskimi klubi, s študenti v Celju in Mariboru,⁵ in naslednje leto že lahko v Riti beremo, da so prav tako v Mariboru potekale aprilske študentske športne igre in del teh iger obsegajo športna srečanja med študentskimi pokrajinskimi klubi.⁶

¹ Prispevek: M. Kmecl.

² http://www.skis-zveza.si/frameset/klubi/klubi_podatki.htm.

³ Glej J. Ževart, intervju.

⁴ RIT 1, 1975/76.

⁵ Naš čas, 20. 12. 1974, 10.

⁶ RIT 1, 1975/76.

Zadevo smo končali zelo na hitro, ker smo pravi čas opazili, da na fiskusovem vozičku zmanjkuje vina. Potem so bruci neumni poskušali "kozlat" (verjetno so jim škodile češnje v tinkturi), pa jim ni uspelo. Je pa to uspelo brucmajorju Zachu, ki je - kot sam pravi - nekaj pokvarjenega jedel. Žurka se je razvijala in se seveda tradicionalno končala v Placu. Kako je bilo, pa je najbolje vprašati Jožeka.

stva),²⁹ ki je bila pripravljena dati tudi nekaj denarja za kritje stroškov za prireditve, ki so jih organizirali. Študentje so se dogovorili, da bodo svoje akcije usmerili tako, da se bodo predstavili v Šaleški dolini. Sploh so se študentje čutili povezani s celotno Šaleško dolino, kjer se je pravkar pričevala selitev središča občine iz Šoštanja v Velenje.³⁰ Sklenili so, da svoj klub poimenujejo: ŠALEŠKI ŠTUDENTSKI KLUB (ŠŠK).

Finančno že bolje podkrepljeni so začeli uradovati v Ljubljani Pod lipo. Tu so padale ideje za predstavitev alžirske vojne Šalečanom, pa za Večer ciganske lirike v sodelovanju z Vilijem Vodopivcem in drugimi študenti iz Ljubljane. Tukaj pa se je seveda pripravljala tudi 'zloglasni' akademski ples. Mesto prvega tovrstnega 'buržuaznega zločina' je bil Šoštanj, kamor so vabili na roke izrisani plakati.³¹

A pozor, neko obdobje je vseeno minevalo. Simbioza modrosti starejše 'prve' generacije z mladostniško zagnanostjo in energijo 'druge' je počasi poenjajala. Za krmilo kluba je stopila malo mlajša predsednica, vendar več virov za njeno leto

²⁹ V arhivu SZDL ni ohranjenih nobenih poročil o ustanovitvi kluba. Občinski odbor SZDL Šoštanj - Velenje, fasc. 3-8, 1959-63, Arhiv Celje.

³⁰ »ObLO (Občinska ljudska oblast) Šoštanj je v Perspektivnem programu razvoja občine Šoštanj v razdobju 1961 - 1965 zapisal, da je potrebno za organe ljudske oblasti zgraditi v Velenju novo upravno poslopje in v Velenje prestaviti sedež občine.« (Glej op. 22: 365).

³¹ Viri za »prvo« in »drugo« generacijo: Prispevek: M. Kmecl, Jure Trampuš: *Naš 1. predsednik*, RIT, 1997, prispevek: B. Jenko, B. Jenko, M. Trampuš, L. Dovšak, intervju.

Delovna akcija: najprej delo, potem pa Meh razpotegne svoj meh.

Tudi začetek osemdesetih prinese nekatere stike med pokrajinskimi klubi. Na primer na športnem področju: »Komisija za

**IZ MARIBORA
V VELENJE
PEŠ!**

Se še spominjate sadeža, ki ga drži Saša v roki? Bravo, to je banana! Pa ne mislite, da rastejo na Pohorju. Ta je verjetno prijadrala k nam s severnega konvertibilnega področja.

šport želi dvigniti na noge vso študentsko in drugo populacijo z rekreacijo v telovadnici RŠC, s sodelovanjem na tekmah za Kajuhov pokal, športnih srečanjih z OZD, KS in drugimi študentskimi klubi (predvsem v Ljubljani in Mariboru)

ter z organiziranjem smučarskih tekov.«⁷ Športna srečanja so bila primerna še za pogovor o tem, kaj delajo drugod, katerih tem bi se lahko lotili skupaj in kako bi se lahko še bolje povežali, celo na republiškem nivoju: »Zadnji teden v marcu smo se v prostorih Kluba mariborskih štu-

dentov v Ljubljani srečali s predstavniki desetih slovenskih študentskih klubov z namenom, da bi spoznali problematiko posameznih klubov in razmislili o združitvi študentskih klubov pri reševanju skupnih problemov. Zastavili naj bi skupne cilje in enoten program. Smisel združitve na republiškem nivoju pa ne bi bil le v reševanju specifičnih problemov posameznih klubov, ampak mnogo širši: povezovanje študentov v skupni akciji za reševanje problemov šolajoče se mladine, štipendiranje, zaposlovanje, življenjski standard, stanovanjska vprašanja, vidnejše vključevanje v družbenopolitični vsakdan, aktivno vključevanje v razprave in realizacije vprašanj nacionalnega pomena, kot so npr. ekološki problemi posameznih pokrajin (Cerkniško jezero, JE Krško, Soča ...). Veliko besed smo na srečanju namenili temu, kakšno naj bo to novo združenje študentov: zgolj formalno, v okviru CK ZSMS ali organizacija povsem samostojno.«⁸

⁷ Naš čas, 9. 12. 1982, 6.

⁸ RIT 8, 1982/83.

predsednikovanja nismo uspeli izbrskati.³² Lahko pa si predstavljamo, da je energija, ki je žarčila od konca petdesetih let še z zadnjim koncem oplazila v leto 1963, nato pa za leto dni ugasnila.

Sredi šestdesetih let je zaradi skokovitega napredka velenjske občine in neustavljivega naraščanja števila prebivalstva posledično naraščalo tudi število šoloobveznih otrok. »Usta-

**Naše delo je skrb
za mladino.**

novili smo torej gimnazijo in takorekoč zadostili naši razvojni nujnosti«, je dejal direktor nove slovenske gimnazije v Velenju.³³

V duhu parole »Naše delo je skrb za mladino«³⁴ se je tega leta zaradi velikega števila mladih ljudi, ki so se navduševali za življenje v naravi, na pobudo šoštanjskega odreda »Pusti grad« zgodil ustanovni občni zbor taborniškega odreda v Velenju.³⁵

Poniknjenje študentskega kluba je tudi za »velenjsko pravljico, ki je zrasla kot otipljiva fatamorgana«³⁶ in je kar požirala kadre, predstavljalo določen manko.

»Mislim, ampak nisem prepričan, da je bila prej v klubu kriza, nekako je zamrlo, nikogar ni bilo, ki bi prevzel funkcijo ...

**Skrite rezerve
niso v
zmanjševanju
stipendiranja.**

Mislim, da so me iz partije zadolžili naj pomagam in postavim študentski klub na noge ... Kadrovski sekretar je študente nabrajal skupaj in jim razložil, kaj se dogaja.«³⁷

Posadka, ki je leto dni vodila ŠŠK barko, ni bila dovolj močna, da bi se kontinuiteta naslednje leto nadaljevala. Za to obstaja verjetno več razlogov. Prvi je verjetno že kar ta, da so tudi sami začeli po enoletnem nedelovanju kluba. Predsednik je imel kar nekaj težav z zbiranjem študentov okoli sebe. S tem, ko se je kot celjski srednješolec odločil živeti v internatu, je

³² Po besedah intervjuvancev: B. Jenka, M. Trampuša in L. Dovšaka, ki so predstavljali »drugo« ali ustanovitveno generacijo, je Maruša Trampuž, ki je leto dni predsednikovala ŠŠK-ju, bila eno ali dve leti za njimi.

³³ *Razgovor z Bojanom Glavačem – direktorjem gimnazije*, Šaleški rudar, 7. 10. 1965, 4.

³⁴ Šaleški rudar, 1. 5. 1965, 3.

³⁵ *Taborniški odred tudi v Velenju*, Šaleški rudar, 4. 11. 1965, 2.

³⁶ *Titovo obiski v Velenju*, 30. 8. 1963, Naš čas, 10. 10. 1981, 9.

³⁷ Š. Dolejši, intervju.

HOROSKOP**Študentje!**

V aprilu vas čaka občutno povečanje standarda (revalorizacija bonov), prijazni natararji in izboljšanje gostinske usluge. Zmanjšale se bodo tudi vrste pred Študentskim servisom in tako vam bo omogočen lahek dostop do dinarja več. Limburga meseca, ko se bodo opice strigle, bodo okrepili avtobusne zveze med Titovim Velenjem in ostalimi študijskimi metropolami.

V novi državi so se študentje organizirali v Študentski organizaciji Univerze (ŠOU). Struktura organiziranosti je bila podobna kot na republiški ravni: študentska vlada, študentski parlament in tudi študentske volitve. Takrat je bila demokracija še v povojih.

»Sedaj pa so naše ljube stranke že zdavnaj ugotovile, kako močan je lahko študentski parlament in koliko denarja ima ŠOU. Zato obstajajo razne »so called« mladinske or-

ganizacije, Mladi krščanski demokrati, Mladi forum združene liste, Mladi zeleni Slovenije, Mladi liberalni demokrati in demokratke, Mlada iniciativa pri NDS, Socialdemokratska mladina ..., ki potem sestavljajo nestranskarke in nadstranskarke-apolitične liste, s katerimi sodelujejo na študentskih volitvah.«⁹ Tako se

je širil duh, da v študentskem parlamentu in vladi ne sedijo študentje zaradi svojih sposobnosti, ampak »zgolj zaradi svoje strankarske pripadnosti«. ¹⁰

S ŠŠK-jem pojdemo smučat - Kanin, februar 1981.

Ali pa taborit - Ribno, avgust 2002.

»Nova študentska vlada si je prizadevala, da bi ves denar iz vseh študentskih in mladinskih servisov prišel v Ljubljano, od tam pa bi ga nato milostno delili po Sloveniji glede na projekte.«¹¹ To je bil motiv, da se je ustanovila zveza regionalnih študentskih klubov, imenovana Študentski klubi Slovenije (ŠKIS), predvsem z namenom urediti problematiko študentskih in mladinskih servisov ter opozoriti, da tudi po provincialnih mestih delujejo študentje. Že lani (93/94 - op. A.K.), ko je na študentskih volitvah v neformalnem združenju

⁹ Obkrožite številko pred svojim kandidatom, Študent naj bo, Naš čas, 20. 10. 1994, 13.

¹⁰ ŠKIS, Študent naj bo, Naš čas, 20. 10. 1994, 13.

¹¹ A. Črnič, intervju.

KOTIČEK ZA ZNANOST

Medicina: Test živosti ali mrtvosti

1. del testa živosti ali mrtvosti

1.1.) Ali se kdaj počutite živi?

A.) ne	a.) ne	3.) da
B.) da	c.) včasih	4.) občasno

1.2.) Ali se kdaj počutite mrtvi?

A.) ne	c.) da	2.) ne
B.) da	d.) skoraj	3.) da

1.3.) Ali se kdaj počutite živahno mrtvo?

A.) da	a.) da	1.) da
B.) da	c.) ne	4.) včasih

C.) seveda

1.4.) Ali se kdaj počutite zelo živo in zelo mrtvo hkrati?

C.) ne	a.) ne	2.) da
D.) skoraj nikoli	b.) večinoma ne	3.) skoraj vedno

1.5.) (Ali se kdaj počutite nekako živo, pa čisto sigurno veste, da ste mrtvi?)

A.) pogosto	b.) večinoma	1.) včasih - skoraj
D.) poredko	c.) izjemoma	2.) gotovo nikoli

1.6.) Ali kdaj začutite določeno živahnost ob precejšnji mrtvosti?

A.) gotovo da	a.) gotovo ne	1.) zagotovo
B.) negotovo da	c.) negotovo ne	2.) negotovo
D.) ne vem	d.) sigurno vem	3.) odvisno

2. del testa živosti ali mrtvosti

2.1.) Na kaj vas asocira beseda smrt?

A.) na smrt	b.) na jabolka
B.) na nič	c.) na tov. Tita

1.) na šesto uro zjutri

2.) na sindikalni žur

3.) na sodelavca(ko), ki si zjutraj stalno brska po nosu (pili nohte) in se kljub vsemu radi z njim(njo) dol udarjali.

2.2.) Kakšne predstave dobite, če preberete besedo življenje z desne proti levi?

A.) počutim se neumno
B.) počutim se zelo neumno
C.) ne vem

a.) da berem besedo življenje z desne proti

b.) da res nima smisla, da sem študiral in se odločim da ne bom več študiral, ker te pol tako nekdo potisne s 23. nadstropja

c.) da je v hladilniku še pol litra hladnega Laškega rizlinga (Škoda!)

1.) še sreča, da sem se zavaroval, ampak, kaj imam pa jaz od tega

2.) da bi imel veliko raje, če bi potisnil s terase nekoga drugega

3.) da mi jutri ne bo treba iti na ših

Preoškli smo se že čez 2. del testa živosti ali mrtvosti. Preostalo nam je zgolj še ugotoviti vašo zdravstveno stanje, kar se bo dogajalo v 3. delu testa živosti in mrtvosti.

izgubil klapo z vlaka Velenje-Celje (ta klapa pa je bila, kot smo že ugotovili, za poznavanje, druženje in delo v ŠŠK-ju kasneje zelo pomembna). Ker je učiteljišče v Celju trajalo pet let, pa je izgubil tudi generacijo. Krog se torej ni oblikoval na podlagi prijateljskih, generacijskih vezi, temveč bolj po kadrovske, partijski liniji. In morda ne tako nepomemben podatek pri razlagi, zakaj je najverjetneje tudi naslednje leto delo v klubu zastalo: študentom se je tako mudilo diplomirat, da se niti gostilnah niso utegnili zbirati.³⁸

Je pa gostilna Pod lipo in njen pokojni šef kuhinje Korl nudila pribežališče novemu valu šškejcev.³⁹

³⁸ Prav tam.

³⁹ Kakor se skupščine Pod lipo v akademskem letu 1966/67 spominja tedanji bruc Franc Avberšek, ko je bil predsednika izvoljen Miro Jenko.

nastopilo šest klubov, je v parlament sedlo pet poslancev regionalcev. Letos bo na listi, ki si bo edina upala to res biti, napisanih 26 klubov.«¹²

ŠKIS je rasel¹³ in se razvijal.¹⁴ Kot bi skupaj z novo republiško regionalno politiko kot gobe po dežju rasli tudi regionalni študentski klubi. V Šaleški dolini,

Novica tedna je vsekakor izvolitev članice ŠŠK-ja Tanje Hribar za ministrico ŠOU za kulturo. Vlada ŠŠK-ja ji iz srca čestita in se že vnaprej priporoča.

kjer je ves čas dominiral ŠŠK, se je leta 2000 formiral Študentski klub Šmartno ob Paki.¹⁵ V širši okolici pa se je znova postavil na noge Klub zgornje-savinjskih študentov: »Pred dvema letoma so

študentke in študentje iz Zgornje Savinjske in Zadrezke doline ponovno ustanovili svoj klub, saj je prejšnji usahnil pred veliko leti.«¹⁶

Klubi, organizirani v ŠKIS-u, so svoje aktivnosti in mesto odkoder prihajajo odločili predstaviti na tradicionalni študentski tržnici: »Poleg ŠŠK-ja je sodelovala še množica drugih (okoli petdeset). Vsak izmed njih je predstavil svojo lokalno značilnost. Tako

so Piranci pekli ribe, Belokranjčani so plesali ljudske plesе, Prleki so klopotali s klopotci, naši vrli šškjevci pa so se šli rudarje in Pike Nogavičke. ŠŠK stojnica je poleg predstavitve ŠŠK-ja predstavila še Mladinski center Velenje in VSŠ ter bila proglašena za tretjo najboljšo stojnico (tudi na račun pihalne godbe, ki so jo sestavljali študentje Akademije za glasbo). Naša dva rudarja sta prejela prestižen naslov najboljše branjevke in branjevca. Tržnico je obiskal tudi župan g. Srečko Meh, ki je veliko kasneje navdušen zapustil Rožno dolino. Prireditev je obiskalo okoli 10.000 ljudi, na katere je ŠŠK stojnica naredila izreden in nepozaben vtis. Vsesplošno študentsko razjanje se je nadaljevalo pozno v noč (in jutro). Dobro obeščeni znajo povedati, da je ŠŠK prizorišče zapustil med zadnjimi!«¹⁷

Vseeno pa bi za konec lahko zapisali, da največ stikov in sodelovanja šškjevcev najdemo s Koroškimi študentskim klubom. Pa naj bo to kramljanje ob pivu v njihovih prostorih v Ljubljani, dogovarjanje o skupnih avtobusnih prevozihi,¹⁸ sodelovanje pri opremljenosti prostorov v Mariboru, ali pa skupno zimovanje na Uršlji gori.¹⁹

¹² Škis, Študent naj bo, Naš čas, 20. 10. 1994, 13.

¹³ V začetku leta 2003 najdemo na internetni strani <http://www.skis-zveza.si> registriranih 51 klubov.

¹⁴ Glej A. Črnič, intervju.

¹⁵ Čas je bil, da storimo nekaj zase!, Naš čas, 11. 5. 2000, 7.

¹⁶ Mladi naj počnejo več kot nič, Naš čas, 17. 7. 1999, 7.

¹⁷ Študent naj bo, Naš čas, 13. 5. 1999, 10.

¹⁸ Glej T. Smonkar, intervju.

¹⁹ Študent naj bo, Naš čas, 25. 2. 1999, 8.

Koroškemu Vorancu je ŠŠK 'ukradel' tudi ime za 'dolgi pohod' iz Ljubljane v Velenje ali »čez goro k očetu«, ki se je sicer po dolgih pripravah dogodil junija 2001.

V slovenski (jugoslovanski) družbeni perspektivi je bila generacija študentov druge polovice šestdesetih let »prva generacija, ki je bila suverena, ki ni imela bremena niti vojne niti revolucije. Bila je prva generacija po vojni, ki je vsaj simbolno vzela usodo v svoje roke.«⁴⁰

V svetovni perspektivi pa so bila celotna šestdeseta »doba, ki so jo zaznamovali mladi«.⁴¹ Kot ugotavlja M. Ogrinc, sta za spremembe, ki so se širile iz Amerike v Evropo in drugod,

»kriva« dva temeljna vzroka: ekonomski (akumulacija kapitala) in populacijski (baby boom). Uveljavljanje mladostniške kulture teh generacij, anti-tradicionalizem⁴² in antiavtoritarnost, družbena angažiranost in levo usmerjena politizacija s študentskimi upori na stari in novi celini pred, v in po letu 1968, uživaški odnos do življenja ter pop kultura, ki je dosegla zenit razširjenosti

z rock kulturo šestdesetih,⁴³ s hipiji, z uživanjem mamil, z večjo spolno svobodo ter z razvojem elektronskih medijev. Impulz je prišel iz Amerike, ker je bilo mladih preprosto preveč, da bi se lahko obdržale tradicionalne vrednote.⁴⁴

najboljši odgovori vprašalnika DRUGA POMOČ

1. Tvoj kolega je pri pitju precenil svoje sposobnosti. Pomagaj mu izločiti strupe iz želodca. Opiši vsaj tri načine za ta akt!

- omervil mu Tonkijevega gofa,
- daš mu za povohat PLAC v nedeljo ob 11⁰⁰,
- prsišiš ga gledati, kako Ova Gorazdu z zobni strika mozolje pod pazduho.

2. Razlika med inskripcijo in frekvencol

Nikoli je nisem uspel dobiti, ne ene, ne druge.

3. Kdo je rektor ljubljanske in kdo mariborske univerze in kdaj sta bili univerzi ustanovljeni?

Ljubljana: Mila Moik,
Maribor: Stojan Auer.

4. Kakšna sta krvna skupina in RH faktor predsednika ŠŠK-ja?

Krvna skupina: Aids pozitiven,
RH faktor: negativen in delno alkoholčen.

⁴⁰ J. Zlobec, intervju. Glej viri in literatura.

⁴¹ *Doba, ki so jo zaznamovali mladi*, Marjan Ogrinc, Sobotna priloga, Delo, 3. 5. 2003, 28.

⁴² »Nemalokrat se zgodi, da smo na vsem lepem in pred vsemi začeli grditi našega fanta. Predal se je miljeju, v katerem živi, in lasje so mu porasli do vratu. Ni nam bilo vseeno, ker smo vedeli, da se bodo nekateri naši poznanci ob tem spotikali. Kako je vendar s to frizuro? Ali naj s silo dosežemo, da si lase skrajšajo? Zakaj nas dolgi lasje nasploh vznemirjajo?«, *Predolgi lasje?*, Šaleški rudar, 31. 10. 1968, 7.

⁴³ »Člani ansambla 'The Colours'. Mladi iz naše občine jih dobro poznajo. Ostalim pa jih predstavljamo danes. Ne preveč lepo in vabljivo napisani plakati vabijo mladino na plesišča, kjer igrajo 'The Colours'. Vendar to mlade ne moti. Želijo si poskočnih in razgibanih ritmov. Ime so povzeli po istoimenski protestni pesmi, ki je napisana proti vojni ... Zvedeli smo tudi, da so 'The Colours' solidni fantje. Vsi delajo in se učijo. Pridno vadijo. Kadi samo bas gitarist ...«, *Igrajo 'The Colours'*, intervju s članom skupine Vladom Plankom, Šaleški rudar, 14. 9. 1967, 5.

⁴⁴ *Prav tam*.

AKADEMSKI PLES

10. decembra 1998 smo v Našem času lahko prebrali tole notico: »Pred 35 leti (torej leta 1965 – op. A.K.) je bil v Velenju na osnovni šoli Miha Pintarja Toledo prvi akademiški ples.«¹ Pod besedilom je bila še fotografija s komentarjem:

**KAKO SEM
POSTAL
BRUC?**
Bil sem
klinično živ ...

»Na prvem akademskem plesu je ledino oralo Zeleno carstvo v sestavi: dipl. ing. Rudi Hudovernik, dr. Matjaž Krmecl in dipl. oec. Peter Kodela. Brucmajor je bil dipl. ing. Gustl Terglav.«²

Vsa pohvala tedniku, da se je spomnil na jubilej. Pa vendar, novinarsko pero se včasih pri krajih in datumih zapiše.

Začetki Šaleškega študentskega kluba so tesno povezani z organizacijo akademskega plesa (v

nadaljevanju AP). Če zapišemo, da je bilo ustanovitevno leto ŠŠK-ja 1960/61, potem lahko v tem letu iščemo tudi prvi akademiški ples in to v Sokolskem domu v Šoštanju.³

Kljub zaobljubi o šoštanjsko-velenjski izmeničnosti,⁴ se je drugi AP dogodil v Velenju, na osnovni šoli Miha Pintar Toledo, kjer je ostal vrsto let. Organizacijske vaje so prevzeli študentje sami.⁵

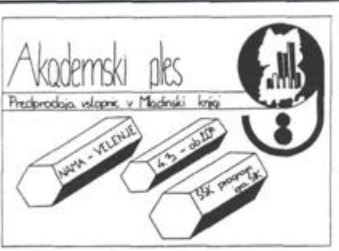
Sredi sedemdesetih pa je postala avla OŠ MPT premajhna in tako se je AP prestavil v večje lokale, ki so tudi prevzeli odgovornost za mize, stole, prte, kozarce, hrano in pijačo.⁶ Akademski plesi so se odvijali v Nami in v prostorih družbene prehrane REK (Rudarsko Elektroenergetski Kombinat). V začetku devetdesetih se je zaradi pomanjkanja primernih objektov v Velenju ples dogodil v hotelu Vesna v Topolšici (in v zgodnjih

Prodaja vstopnic za akademski ples

Polje vstopnic, ki so na prodaj v Mladinski knjigi, je v prodaji tudi nekaj študentskih kart. Dobite jih lahko pri Alešu Dremilu – Rožna dolina, Blok II, soba 337 in pri Dinki Kos ter Samu Frankoviču v Mariboru. Študentske vstopnice imajo dvojno ceno. Karta, kupljena s predložitvijo članske izkaznice ŠSK, ima 50 odstotkov popusta.

naš čas

»Naš čas« glavnemu uredniku dr. Alešu Dremilu, ki je v prodaji tudi nekaj študentskih kart. Dobite jih lahko pri Alešu Dremilu – Rožna dolina, Blok II, soba 337 in pri Dinki Kos ter Samu Frankoviču v Mariboru. Študentske vstopnice imajo dvojno ceno. Karta, kupljena s predložitvijo članske izkaznice ŠSK, ima 50 odstotkov popusta.

¹ Prvi akademski ples, Naš čas, 10. 12. 1998.

² Prav tam.

³ Glej prispevek B. Jenka.

Kaj je bilo prej, prvi AP ali formalna ustanovitev ŠŠK-ja, ni čisto jasna. Glej tudi: Zgodbovina Šaleškega študentskega kluba.

⁴ Glej prispevek M. Krmecla.

⁵ Glej prispevek F. Avberška.

⁶ Glej P. Tratnik, intervju.

Časovno se je študentsko gibanje v Ameriki zgodilo nekoliko prej kot v Evropi, v znamenitem letu 1968. Bolj kot časovno so se gibanja razlikovala po svoji vsebini, dosežkih in njihovi odmevnosti v javnosti.⁴⁵

GRUPICA: **2**

42 +

ŠŠK VPRAŠALNIK

1. Naštejte 10 predsednikov ŠŠK-ja, ki še niso diplomirali!

DIJAK S. SUŠEK
 ERNIE VIŠKARIČ
 HRIBAR KMECL
 URBIČ

2. Katere vse živil in pijače strežemo v Placu?

PIVO VODKA PARDENSKA
 BOBINALČE VEKLIJA 10 OSO
 VINO GOSTI SOK KUHANO VINO
 STOK DUS FITEA
 POLIZAT

3. Naštejte vsaj 5 ŠŠK-jev ali ŠŠK-jevcev, ki so še device!

KATJA DRAGAR ŠPELA K.
 SANJA MANDIČ GERŠAK TANJA
 S J JUKIČ HEIDAR

4. Izračunajte, koliko tekočih substanc se spije v Placu v petek od 21 do 03 ure zjutraj, pri čemer upoštevajte povprečno velikost rumenih plakatov in maksimalno frekvenco Sony-ja!

50L PIRA
 40L BEZEGA
 5L ČRNEGA
 10+

$$\int_{4. Tdx} = \frac{KOVACHYI}{SONY (HADRASON)}$$

$$\Rightarrow \sqrt[3]{(HIGAR.)} \rightarrow 0,5 \text{ dm}$$

VALJA
 KUMENE
 PLAKATI

5. Narišite predsednico ŠŠK-ja! (na drugo stran)

na priložen list (format A4 - BUKNO)

⁴⁵ »Ameriško gibanje je bilo zaznamovano predvsem z vojno v Vietnamu in je postalo glavno gonilo mirovnštva po vsej državi. Dosti manj pa si je dalo opraviti s politično angažiranostjo, kot je bilo to značilno za gibanja v Evropi. Francosko gibanje je v Evropi in drugje po svetu doživelo največji odmev. Bilo je tudi edino gibanje, ki se mu je uspelo vključiti v širši krog dogajanja, saj jim je na svojo stran uspelo pridobiti širšo množico.

Študentsko gibanje v Nemčiji se je pojavilo v času, ko so se na pomembne položaje v državi vračali nacisti. Med vsemi gibanji je bilo najbolj teoretsko podkovano, vendar pa zaradi medijske gonje časopisnega magnata Spingerja in nenaklonjenosti uradne politike levo usmerjenim idejam, ni moglo prodreti s svojimi idejami v širšo javnost.« Maček: 15.

jutranjih urah nadaljeval v kolo-
dvorski restavraciji). Ta nekajlet-
na naveza pa se je neslavnostno
zaključila s prihodom večjega
števila tujih turistov na počitnice
v Topolšico.⁷ Tako so tisto in še

**DANES
PREMIERA
LIGNITA 2. V
SOBOTO
AKADEMC.**

naslednje leto
akademiki ple-
sali v hotelu
Toplice Dobr-
na, enkrat so
se zavrteli v
restavraciji Je-

zero, leta 1999 pa so prireditev
prestavili v prenovljeni hotel
Paka v Velenju.

Na plesu so, vsaj tja do začetka
sedemdesetih, igrali in peli naj-
imenitnejši slovenski glasbeniki
in pevci: 6 blues + 1, Ivanka
Kraševac, Pero Dimitrijevič, Ire-
na Kohont ... Kasneje so glasbe-
niki prihajali iz lokalnega okolja
in konec osemdesetih tudi iz
vrst ŠŠK-ja: »Dobri glasbeniki pa
so tudi stare bajte, ki vsako leto
na akademskih plesih dokazuje-
jo, da med študijem niso le štu-
dirali.«⁸

Akademski ples je bil pomem-
ben zaradi več razlogov.

Najprej omenimo brucovanje, ki
se je odvijalo na plesu po ustal-
jenih pravilih in s standardno

Zeleni car – ima neomejeno oblast, je
nezmotljiv in proti njegovim kaznim ni
priziva.

ekipo: Zeleni car, levi in desni
pik in kontrapik, brucmajor,
častna tablica in bruci.⁹ Potreb-
no je poudariti, da je bilo bruco-
vanje na plesu izvedljivo tudi za-
radi majhnega števila brucov –
»več kot 10 brucov na generaci-
jo vsaj v mojem času ni bilo.«¹⁰
Kasneje je brucovanje potekalo
ločeno od plesa in je bilo tu pri-
sotno bolj kot spremljevalni pro-
gram.

»Najpomembnejši del brucovan-
ja je bil govor Zelenega carja.

⁷ Študent naj bo: Mačke, psi in študenti, Naš čas, 21. 3. 1996, 8.

⁸ RIT 22/1, 1999.

⁹ Glej prispevek F. Avberška.

Program brucovanja je povzet po programu brucovanja študentov montanisti-
tike. Veljajo pa podobna pravila tudi pri drugih podobnih društvih in za podo-
bne družbe, kot je to npr. lepo opisano v knjigi: Križevački statuti, vinsko-
pajdaške regule, občine Križevci 1989. Knjigo je za slovenske dijake priredil in
v slovenščini izdal Josip Rakež – Mukolovsky leta 1890.

¹⁰ Jure Trampuš: Naš prvi predsednik, intervju z Matjažem Kmeclom; RIT 20/2, 1997.

»Če je za študente na zahodu veljalo, da so odklanjali sistem in njegove vrednote, tega ne moremo trditi za dogodke v tedanji Jugoslaviji. Protest študentov namreč ni bil usmerjen proti sistemu, temveč proti njegovim deformacijam.«⁴⁶

V petdesetih letih je bilo pri nas zaznati prve očitke, češ da se študentje vse bolj vdajajo buržuaznim razvadam in da izgubljajo stik z delavsko mladino⁴⁷. Na javnih shodih (takrat zelo priljubljena oblika političnega agitiranja) se je študentom očitalo, da se vse bolj odmikajo od ostale mladine. Konflikt med študenti in družbo doseže svoj vrh v študentskih gibanjih.⁴⁸

Študentsko gibanje v Ljubljani lahko razdelimo na tri obdobja.⁴⁹

Leta 1968, 1969 se začne s sindikalnimi zahtevami. Oziroma kot se spominja tedanji šškjevec: »Aktivno smo v tistih letih nastopili pri študentskih demonstracijah v Ljubljani. Leta 1968, ko so demonstrirali študentje v Evropi, smo se organizirali in demonstrirali tudi mi. Svojo bitko smo takrat usmerili v večje socialne pravice, predvsem pa v socialno zavarovanje, cenejšo prehrano in gradnjo večjega števila študentskih domov.«⁵⁰

Leti 1970 in 1971 prineseta vrhunec ljubljanskega študentskega gibanja, radikalizacijo zahtev (»radikalna kritika« globalne družbe).⁵¹

⁴⁶ Maček: 27.

⁴⁷ V srčiki izgradnje socializma, Velenju, študentarija ni bila preveč priljubljena, saj ji delovne akcije niso dišale in so »smrdeli po buržuaziji«, Jure Trampuš: *Naš prvi predsednik*, intervju z Matjažem Kmeclom, RIT, 1997.

»V tistih socialističnih časih poudarjanje imena 'akademski' ni bilo zaželeno ... « (Prispevek: B. Jenko).

⁴⁸ Ule: 1989, 21.

⁴⁹ Periodizacija povzeta po zborniku *Študentsko gibanje 1986–1972.*

⁵⁰ Prispevek: F. Avberšek.

⁵¹ »V kratratnem političnem prostoru je novo dimenzijo dala napetost med dvema frakcijama iste stranke: Popitova in Kavčičeva skupina.« (F. Adam, intervju. Glej viri in literatura).

»Kavčičev liberalizem je bil zelo živ. Študenti, ki smo bili popolni liberalci, pa smo vseskozi poudarjali socialni aspekt. Če smo malce cinični, je zaradi liberalizma v družbi prihajalo do vse večjega razslojevanja v družbi. Tako smo si ob zasedbi Filozofske fakultete izmišljali slogane kot so npr. »S komunizmom proti komunizmu« ali »Jaz sem marksist po bratih Marx« (J. Zlobec, intervju. Glej viri in literatura).

Brucovanje – zabavljanje čez postavitev Titovega spomenika.

*To je bil kritičen pogled dogajanj v Šaleški dolini med obema plesoma, ki ga je podal na šaljiv, oster, vendar ne žaljiv način.*¹¹

Del programa na AP leta 1980, ki opominja na problematiko mladinskega centra, je bil zapet na znano pesem Tomaža Domitelja »Slovenskega naroda sin«:

Prav veliki smo že zdaj / in sprašujemo zakaj / ko srednješolci smo vsi / po dva jurja zbirali.

Nihče izgubljal ni besed / ko nam vrgel je projekt / kjer na temelju obljub / stal bo naš mladinski klub.

*Drugi bil je bolj iskren / in nam rekel zbranim vsem / da si projekt kar lahko / v zadnjico zatlačimo.*¹²

Program v nadaljevanju ošvrkne

¹¹ Prispevek: F. Avberšek.

¹² RIT 5, 1980/81.

¹³ Prav tam.

¹⁴ »Na enem od akademskih plesov je takratni predsednik izvršnega sveta zaradi vseh bodic, ki smo jih zapisali, zapustil ples«. Vlado Vrbič: 20 letnikov študentske RIT-i, intervju v: Naš čas, 13. 2. 1997, 6.

¹⁵ Prispevek: F. Avberšek.

obljubljanje oddaje na radiu skupaj z melodijo pesmi »Bila sva še mlada oba«:

Ko bila sva mlada oba / na velenjski radio sva šla / so res nam oblubl oddajo takoj / postavil so le en pogoj.

Ko željo izpolnila sva / nategnal so naju ko psa / si razlogov izmislili tisoč takoj / poslali oddajo v pokoj.

*Sedaj sva že stara oba / nič več ne čakava / ker dinar največji pri njih je vladar / oddaja jim naša ni mar.*¹³

*Dogodilo se je tudi, da je bilo za koga vseeno prepikro in je »demonstrativno« zapustil prizorišče.*¹⁴ *Bile pa so tudi »pripombe, da takšne prireditve v Velenju ne rabimo.«*¹⁵ *To so bili časi,*

V ŠŠK zgodbi lahko ugotovljamo, da je drugo obdobje gibanja ni zajelo. S splošnimi vali ŠŠK-ja ne moremo več povezovati,

**DOM BORCEV IN
MLADINE JE
PONUJEN
MLADINI ZATO,
DA JO ZA NEKAJ
ČASA SPET
UTIŠA, KER JE
POSTAL
PREGLASNA.**

*Spomnimo se, da
smo bili pred leti
pet minut pred
odhodom na Titov
trg – pa so nam
tovariši zatrdno
obljubili 250m² v
bodoči Rdeči
dvorani – in ne
samo da nismo šli
na cesto – še celo
denar smo dali za
Rdečo dvorano.*

od politike se je distanciral. Ostale pa so še vedno sindikalne akcije (sestanki s študenti, študentski predstavnik v SIS-u (kar se je namenjalo iz občinskih sredstev za šolstvo in štipendiranje)), problematika mladinskega centra (lastnega klubskega prostora). Pogovarjali so se o perečih temah (npr. okoli Aškerčeve ceste v Ljubljani). Oni so imeli svojo opredelitev, študentje so videli stvari malo drugače. Hoteli so biti zase in nekaj posebnega in niso dovolili, da bi jih kdo postavljajl v kakšne okvire.⁵²

V začetku sedemdesetih pa je partija s svojim dinozavrskim repom zamahnila nad odklonilnimi pojavi: liberalno opozicijo,⁵³ zatrla je intelektualno gibanje⁵⁴ in pometla s študentskim gibanjem.⁵⁵

⁵² Glej J. Ževart, intervju in prispevek F. Avberška.

⁵³ Npr. t.i. cestna afera (1968), akcija 25 poslancev (1971), obračun z ljubljanskim mestnim komitejem ZK.

⁵⁴ Npr. obračun s Fakulteto za sociologijo, politične vede in novinarstvo.

⁵⁵ Seveda je za študentsko gibanje, kot v dobršni meri spontano gibanje, ki je nastalo kot odgovor neke generacije, v taki intenzivnosti nadaljevalo daljše obdobje. Glavni akterji gibanja, ki so se v tem času angažirali, so že prerasli oziroma so izpeli svoj gnev. Prišle so druge generacije, z drugimi (pragmatičnimi) pogledi, gibanje se je začelo cepiti, študentje depolitizirati. Je pa seveda na iztek gibanja odločilno vplivala tudi reakcija Partije: »V obdobju med osmim in devetim kongresom Zveze mladine Jugoslavije je bila leta 1972 na III. Konferenci ZKJ sprejeta resolucija »Boj ZKJ za socialistično usmerjenost in aktivno udeležbo mlade generacije v razvoju samoupravne socialistične družbe«. Na 47. seji predsedstva CK ZKJ leta 1974 pa je bil sprejet dokument, ki je konkretiziral stališča III. Konference. Dokumenta sta bila izhodišče za pripravo IV. Kongresa, na katerem je prišlo do združitve Zveze mladine in zveze študentov ter Druženih organizacij in društev, ki vključujejo mladino v enotno družbenopolitično in vzgojno organizacijo mladih Zveze socialistične mladine.« (Statut zveze socialistične mladine Slovenije, 1983: 5).

»Razpustitev Skupnosti študentov leta 1974 in njeno 'prelitje' v Zvezo socialistične mladine na univerzitetnem nivoju, zmanjšanje pristojnosti UK (Univerzitetne komisije – op. A.K.) ZSM glede na 'predhodnico' in navezava fakultetnih organizacij na občinske ob vseh dodatnih faktorjih postopno zmanjševalo možnosti samoorganiziranja študentov, artikulacijo študentskih interesov na nivoju univerze kot 'gibanja'.« (Študentsko gibanje: XLI).

ko je bila v Velenju, »srčki socializma« beseda akademski preveč boržujška, sploh ker so se »boljše polovice ta večer pokazale v lepih večernih oblekah.«¹⁶

Akademski ples je z leti »izgubil značaj elitne prireditve«,¹⁷ ali pa se je tako le zdelo. »Na vabilu za akademski ples, ki ga vsako leto prireja ŠŠK, sem čisto na koncu opazil posrečeno šalo. Piše namreč, da je obvezna večerna toaleta. Meni in vsem prebivalcem realnega socializma je pač znano, da so študentje vedno in povsod v prvih vrstah borbe proti vsem krivicam in tako tudi proti prisilni enakosti v revščini. Zato se bodo vsi potrudili karse-da, da bo njihova toaleta predvsem večerna.«¹⁸

Študentje pa so krmarili med scilo in karbido ali kako je potekal pogovor med R, I in T v Delavskem klubu:

R: Marsikateri ljudje, gospodje intelektualci iz Velenja so nam očitali, da imamo AP v prostorih družbene prehrane, ki da ni primeren iz teh in teh razlogov.

I: Iz katerih?

R: Da so tam gor pač Bosanci, da zato ni primerno, da bi oni prišli gor.

I: Matr jim božjo, a so oni...

R: Meni se to ne zdi bistveno. Če smo mi (ŠŠK) lahko AP, ki je glavni vir našega financiranja, postavili v tisti prostor, in smo vedeli, da marsikoga ne bo tja,

Fiskus skrbi, da so čaše, iz katerih pije zeleno carstvo, zmeraj polne zlahodne kapljice. V ozadju ŠŠK Band.

Častna tablica na akademskem plesu v Nami: V. Vasle, B. Jenko, A. Terglav, F. Avberšek in M. Sajko.

smo jasno pokazali, da smo drugačni, mislim mlajši, da ne mislimo, da je razlika med intelektualcem Slovencem in Bosancem itd.

T: Sedaj smo pri AP. Kakšen je namen plesa? Če bi radi samo dobro zaslužili, potem jim ga jaz na Herberstein postavim. Samo ne vem, če je to vsa zadeva. Če bodo tisti malomeščani samo zato hodili na AP, da bodo kikle kazali, pa se z denarjem bahali, jih pa kar kurec gleda, kar se mene tiče.«¹⁹

¹⁶ Prav tam.

¹⁷ Tradicionalni akademski ples, Naš čas, 12. 1. 1979, 2.

¹⁸ Peter Rezman: Plesna akademija, Naš čas, 18. 1. 1990, 7.

¹⁹ RIT 3, 1978/79.

ŠŠK, ki se je v izteku študentskega gibanja (1972–1974) distanciral od politike, je v tem času prav tako občutil svojevrstno spremembo.

»Do neke krize ravno ni prišlo, se je pa poznala razlika v letih: drugi pogledi, drugi časi, več možnosti uveljavljanja, druge navajenosti. Nam je največ pomenilo, da se skupaj dobimo in poklepetamo, mlajši pa so radi zahajali v disko, kar je bilo moderno. ... Kasneje je bil tudi problem, da se med seboj nismo toliko poznali. Čas, ko sem v Velenju hodil v srednjo šolo, je bil tudi čas začetka gimnazije. Nisem izgubil stika s tistimi, ki so se na gimnazijo vozili še v Celje. Oni so se med seboj itak poznali. Gimnazijci iz Velenja in šaleški gimnazijci v Celju pa se niso poznali. Bil je tudi generacijski preskok. 'Celjani' so bili že proti koncu študija, 'Velenjčani' pa so šele začeli.«⁵⁶

● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KU

● REDNA LETNA SKUPSCINA STUDENTOV VELENJSKE OBČINE

Študentje pričakujejo več pozornosti

V Ljubljani se je v sredo, 25. oktobra, uveljavil na 1000 letno skupščino šaleški študenti.	Po mesecnem potovanju v domovino, ki ga je podal slovenski profesor P. Tratnik, so	na ogledu deli različnih avtorjev iz Italije s svojimi. V zvezi s tem so sprejeti tudi sklepi, da	profesor občinske komisije ZSMS Velenje Uroš G. ...
---	--	---	---

Vendar naslednja generacija »generacijskega preskoka ni poznala. Tistega celjskega dela, ki je bil pred nami, nismo več toliko poznali. Bili smo vključeni v zvezo študentov, tudi organizacijo ZK smo imeli v okviru kluba. Poleg študija se je bilo potrebno vključevati tudi v družabno življenje.«⁵⁷

Občina Velenje je višek priseljevanja prebivalstva doživela v desetletju 1971–1981. V tem času je zaposlovanje delavcev iz republik nekdanje Jugoslavije doseglo največji obseg. Potrebe delavcev v industriji so bile vedno večje in glavni razlog za večino priselitev. V tem času je postajala nafta vse dražja in razvoj energetike, opiranje na lastne energetske vire, ena glavnih nalog slovenskega gospodarstva. Pri tej nalogi pa sta ravno velenjski premogovnik in šoštanjska termo-

⁵⁶ J. Ževart, intervju.

⁵⁷ P. Tratnik, intervju.

Jaz, _____ z EMŠO _____ rojen dne
 ___ 19__ iz _____ menim, da je brucovanje _____

vendar pa povdarjam, da moramo v skladu z _____ upoštevati
 _____ ki vso zadevo pokažejo v drugi luči.

Prav tako ne smemo pozabiti tudi na _____ in še posebej
 _____. Le tako lahko _____

_____ . Brucovanje torej ostane vse sovražnike
 pa pošiljam _____ !!!

Lastnoročni podpis:

Podpis oskrbnika:

Brucovanje na Akademskem plesu DA ali NE

zavarovalnica triglav d.d.

Šaleški študentski klub
 Titov trg 4
 3320 VELENJE

OBMOČNA ENOTA CELJE
 63000 CELJE, Mariborska c. 1

telefon: - n.c. (063) 441-321, 25-511
 - direktor (063) 21-950

telex: - tajništvo (063) 26-425
 - finance (063) 441-173
 - avtomob. škode (063) 28-105

Naš znak:

Vaš znak:

Celje, dne

ZADEVA:

13.03.1998

Odgovor na Vašo vlogo

Obveščamo Vas, da je bila Vaša vloga na 1. seji komisije za reklamo dne 09.03.1998
 odločena.

Lepo pozdravljeni

Oddelek za organizacijo, trženje
 in analizo ekonomike poslovanja
 Irena Sakrnik, dipl. oec.

Sakrnik

OPOMBA Proizvajalca je bila poslana za Akademski ples

Sodni register Okrožnega sodišča v Ljubljani, reg. št. 110687/00. Osnovni kapital: 190.000.000 SIT. Predsednik nadzornega sveta: Milan Marolt

elektrarna odigrala eno glavnih vlog. Hkrati z razvojem premogovništva sta se izrazito ekstenzivno razvijala predelovalna industrija (Gorenje) in gradbeništvo (Vegrad). Hitra rast družbenega proizvoda je bila v (pre)veliki meri rezultat ekstenzivnega zaposlovanja. Za zaposlovanje kadrovskega primanjkljaja, predvsem nekvalificirane delovne sile, so bile vseskozi potrebne priselitve – stalne medobčinske in medrepubliške ter dnevne.⁵⁸ Tudi biti študent je tedaj nekaj pomenilo.⁵⁹

»Enkrat na leto (ali pa na dve) smo v sodelovanju z občinskimi organi in podjetji organizirali sestanke, kjer so predstavniki podjetij in ustanov predstavili svoje načrte, kadrovske potrebe, možnosti za kadrovske štipendije in zaposlitev. Takrat smo bili študentje iz tega področja skoraj edina možnost podjetjem in ustanovam, da pridobijo kadre z višjo in visoko izobrazbo. Mobilnost kadrov je bila dokaj majhna – tudi zaradi slabše prometne in siceršnje povezanosti v Sloveniji. Ob tem so bile potrebe po kadrih z višjo in visoko izobrazbo v celi Sloveniji velike – in to kar za vse smeri, poklice.«⁶⁰

Mladinske delovne akcije 76: ŠŠK je imel spočetka prijavljenih pet ljudi, potem pa se je ta številka zaradi objektivnih in subjektivnih razlogov zreducirala na dva brigadirja.

V lokalnem časopisu smo lahko prebrali, da so pred IX. kongresom ZSMS med pomembne pripombe uvrstili članstvo v ZSMS, članarino in organiziranost študentov.⁶¹

»Študenti se začenjajo počutiti soodločujoč člen v procesu oblikovanja in izražanja interesov – v samoupravnem, pluralističnem sistemu naj bi vsak državljan tvorno sodeloval pri odločanju. Vpetost v politični sistem se je najbolj izkazovala v času delegatskega sistema. Preko mladinske organizacije (formalno je bil organiziran v okviru Zveze socialistične mladine) je študentski klub imel celo delegata (danes so to svetniki) v družbenopolitičnem zboru občinske skupščine. Moč-

⁵⁸ Damijan Kljajič, Velenje po letu 1945, v: Velenje, 1999: 369-370.

⁵⁹ Glej P. Tratnik, intervju.

⁶⁰ Prispevek: J. Meh.

⁶¹ »Pred IX. kongresom ZSMS«, Naš čas, 16. 8. 1974, 9.

AP je enostavno moral biti:
 »Akademski ples je glavni vir financiranja ŠŠK-ja in od letos dalje tudi edini. Izvršni svet skupščine občine nas je črtal iz letnega proračuna, z utemeljitvijo, da nismo podali zahtevka (kar ni res), z enako utemeljitvijo pa je zveza borcev dobila iz proračuna 7 000 000.- dinarjev.«²⁰

Vloga akademskega plesa se je spremenila tudi, ko je sredi devetdesetih ŠŠK uredil redno financiranje preko študentskih servisov.

ŠŠK se v začetku devetdesetih še enkrat izpraša, kaj storiti s »staro dobro tradicijo«, katere bistvo, kot pišejo »ni v tem, da se ohranja«²¹. In kot pravi tedanji predsednik v intervjuju za lokalni časopis: »Akademski ples po mojem ni nujna tradicija, starejši pa ga smatrajo kot obveznega in zato bo ostal.«²² Akademski ples je ostal, »žrtvovano« pa je bilo brucovanje: »Čeprav je pri nas brucovanje na akademskem plesu že tradicija, mislim, da brucovanje v taki obliki nanj ne paše, ker ga ŠŠK že nekaj let izvaja samostojno.«²³

Morda se pomena tradicije zavemo šele kasneje: »Družabno srečanje, ki ga tradicionalno prireja Šaleški študentski klub, združi pozabljene generacije. Nekdanji študenti sedejo za isto

Kuhanje bruca – Akademski ples, januar 1981 v Delavski prehrani.

mizo, glave poiščejo skupne spomine in dolgo v jutro premlevajo herojska leta. Letos že drugič v hotelu Paka akademiki ustvarjajo boljši vsakdan. Akademski ples je bil, bo in je največji dogodek neke marčevske noči.«²⁴

Pa vendar, kot se sprašuje Jože Meh v svoje članku: »Ali naj akademski ples služi polnjenju blagajne, druženju študentov ali naj bo predvsem družabna prireditev za vse »akademsko« izobražene ljudi v dolini?«²⁵ In nadaljuje: »Trebaja jasno opredeliti cilj, se glede cilja tudi poenotiti in nato je precej lažje opredeliti program. In če cilja ne znamo opredeliti? Potem je morda bolje, da se zadeve sploh ne lotevamo.«²⁶

²⁰ RIT 10, 1985.

²¹ RIT 17/1, 1994.

²² *Kultura bo paradna, politike ne bo*, intervju z Alešem Črničem; Naš čas, 18. 11. 1993, 5.

²³ RITKA 17/2, 1994.

Izdana je bila na akademskem plesu 1994.

²⁴ Jure Trampuš: *Plesni spomini*, žabja perspektiva, Naš čas, 30. 3. 2000, 5.

²⁵ Prispevek: J. Meh.

²⁶ Prav tam.

no je bilo sodelovanje študentskega kluba z občinskim štabom teritorialne obrambe.«⁶²

V svojem programu za študijsko leto 1974/75 so si ššjkjevci pod točko 1. 'Družbenopolitična dejavnost' zastavili naslednje: seminarji na temo ustava 1974, TOZD, SOZD, poslovna skupnost, interna skupnost, reorganizacija ZSM v ZSMS, seminar, na katerem bi se člani kluba seznanili z družbenopolitičnim in gospodarskim dogajanjem v občini, sodelovanje

Študentje so se učili preživetja v naravi.

na specializiranih konferencah ZSMS Velenje, sodelovanje v politični šoli OK ZSMS, TIS in v komisiji za dolgoročni razvoj občine Velenje, obiski v delovnih organizacijah, kjer bi se študentje seznanili s tehnologijo in proizvodnjo delovnih organizacij, z njihovimi težavami in uspehi.⁶³

⁶² Prispevek: V.Vrbič.

⁶³ Klub študentov občine Velenje, program delovanja, Naš čas, 31. 10. 1974, 8.

**PIŠITE NAM NA NASLOV:
ŠALEŠKI ŠTUDENTSKI KLUB,
DELAVSKI KLUB, 63320
TITOVO VELENJE**

»Osnovna značilnost vsake slovenske vasi je ta, da ima cerkev, združni dom in gostilno. Naše mesto ima dve katoliški svetišči, Rdečo dvorano in reci in piši kar 78 gostiln.«¹

Ampak preden zavijemo v gostilne, ki so odigrale pomembno vlogo v razvoju Šaleškega študentskega

V mojih sanjah se mi je prikazala »Lule-aja«. Vprašala me je, kaj si želim na tem svetu, ker sem bil vedno tako priden. Brez diha in napol prestrašen sem ji plaho odgovoril: »Moja edina in največja želja je, da bi imel ŠŠK svoj prostor v Ljubljani.«

študentskega kluba, se ustavimo ob spominih Matjaža Kmecla: »Zbirali smo se predvsem v Ljubljani, domov takrat še nismo tako hodili... Zbirali smo se, kjer je pač nanaslo. Največ smo bili v študentskem naselju. Mogoče tudi v kakšni gostilni, čeprav ponavadi ne, nismo

imeli denarja, da bi si plačali pijačo. Bili smo pravi brezdomčki. Šele kasneje smo se začeli družiti tudi v Velenju in takrat seve-

da še v Šoštanju.«²

Ko je kasneje prišla štipendija,³ je postal kraj posvečenega imena gostilna Pod lipo v Ljubljani.⁴ Viri za zgodovino ŠŠK-ja bi bili prav gotovo izčrpnější, če bi stene Pod lipo spregovorile. Tu je potekala letna skupščina kluba, brucovanje, mesečni sestanki, Pod lipo se je pelo, šalilo in sem so organi varnosti hodili delat red in mir.⁵ Bi pa znale stene še nekaterih drugih ljubljanskih gostiln povedati kakšno sočno o vrlih šaleških študentih. Na primer, kako so nemalokrat že v nedeljo zvečer v Šestici zapili

Pod skalco - Aktiv ŠŠK 1975/76
V ospredju lastnik "Riti", Jože Hudales.

vso štipendijo, pri Lovcu poslušali nastop Poldeta Bibiča in imeli tekmovanje v žrtvu špagetov samo z usti, volili novega predsednika v gostilni na Ježici, sestankovali pri Mraku, Pod skalco in se nekaj let kasneje srečevali v Ljudski kuhinji.⁶

¹ RIT 15, 1992.

² Jure Trampuš: Naš prvi predsednik, intervju z Matjažem Kmeclom, RIT 20/2, 1997.

³ Prav tam.

⁴ O tem priča več informatorjev: Borut Jenko, Franc Avberšek, Mirko Sajko, Jože Ževart, Peter Tratnik.

⁵ Prav tam.

⁶ Prav tam in tudi prispevek M. Vovk Ambrožič, RIT 5, 1980/81 in Naš čas, 9. 12. 1999, 10.

TO malica: Četa TO – pasulj pozdravi vse bojne rane.

Pod točko 3. pa se izpiše program SLO (Splošni ljudski odpor).⁶⁴ Študenti naj bi sodelovali na pohodu XIV. divizije, sodelovali na pohodu ob žici okupirane Ljubljane, na tri-dnevnem taborjenju pa naj bi postavili taborišče, imeli orientacijski pohod, spoznavali topografske znake, ustanavljali SLO četo in spoznavali naravo.⁶⁵

Seveda je bilo sodelovanje ŠŠK-ja z enotami teritorialne obrambe poseben dogodek:

»Ko so nas v Ribnem obiskali predstavniki Občinskega štaba teritorialne obrambe in pripeljali s seboj puške, da smo lahko dokazali našo obrambno pripravljenost, smo zlezli iz šotorov šele tedaj, ko smo iz daljave slišali prihajati terensko vozilo (v resnici je bil to osebni avtomobil znamke Zaporozec takratnega poveljnika štaba). Ob tej priložnosti smo morali nekatere posameznike odnesti 'na hladno' za Savo, da jih štabovci niso videli (prejšnji večer smo namreč v naši gostilni pri Cajhnu izpraznili sod odličnega dolenijskega cvička in drugi dan je bila gostilna zaprta, ker je moral oštir po novo zalogo).«⁶⁶

⁶⁴ Splošna ljudska obramba ali tudi ljudska obramba je bila doktrina in sistem v SFRJ 1968 – 1991. Oborožene sile SFRJ so bile enotne, sestavljene iz Jugoslovanske ljudske armade in teritorialne obrambe socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin. Nosilci splošne ljudske obrambe so bili vsi prebivalci ter vse družbenopolitične skupnosti, vse delovne organizacije in samoupravne interesne skupnosti; sodelovali so v vseh oblikah in načinih obrambe, se zanjo pripravljali in usposabljali. Vodenje sistema splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite je bila sestavina splošnih družbenih zahtev na vseh ravneh družbenega življenja. (IZS: 384).

Teritorialna obramba je npr. pripravljala akcije »Nič nas ne sme presepeti«: »V Šaleški dolini so v polnem teku priprave na akcijo NNNP – Zagotoviti kar največjo usklajenost med organizacijami združenega dela in krajevnimi skupnostmi. ... Naključje je hotelo, da bo akcija 29. septembra, ko slavijo šolarji svoj dan pionirjev. Zato bo še posebej zanimivo, kakšen bo njihov letošnji dan v »izrednih« razmerah«. Naš čas, 21. 9. 1979, 1.

⁶⁵ Op. 64.

⁶⁶ Prispevek: D. Povh. Več o 'teritorialnih' doživetjih glej prispevek M. Vovk Ambrožič.

V Velenju so se začeli študentje zbirati v Delavskem klubu. (slika iz leta 1959)

V Mariboru je bila 'stalna baza' ŠŠK-ja v gostilni pri Braniku v Ljudskem vrtu.⁷ Ob takratni aferi okoli NK Rudar in bolečih ugotovitvah študentov, da se občina denar za nogometni klub najde, za mladinski center pa ne, so zapisali: »To je gostilna zraven stadiona in hkrati klubski prostori NK Maribor, mi pa smo iz znanega nogometnega mesta in nam zato torej ta lokacija ustreza bolj kot kjerkoli drugje. Tukaj torej sprejemamo važne odločitve in sklepe, delamo plane, itd. Da ne boste rekli, da kaj prikrivamo, popijemo tudi kakšno limonado za žejo.«⁸ Šaleška izsel-

jenska matica v Mariboru pa je imela v rezervi še neko drugo, skrivno gostilno. Z njenimi geografskimi točkami si bil seznanjen šele na sestanku samem.⁹

Konec petdesetih študentje niso hodili domov zelo pogosto. Povezave so bile slabe, štopati pa se ni splačalo – en avto na pol dneva.¹⁰ Kasneje so študentje v Ljubljani preživeli dneve od ponedeljka do petka, vikende pa doma v Velenju.¹¹ Kot dom pa štejmo bivšo restavracijo Jezero, hotel Paka, Delavski klub (krajše Klub ali DK – op.A.K.), Družbeno prehrano, L, M4, bistro Ani.¹²

⁷ RIT 5, 1980/81.

⁸ Prav tam.

⁹ Prav tam.

¹⁰ Jure Trampuš: Naš prvi predsednik, intervju z Matjažem Kmeclom, RIT 20/2, 1997.

¹¹ Glej prispevek F. Avberška.

¹² Glej prispevek F. Avberška, intervju z J. Ževartom in prispevek D. Martinška.

TO vaje: "Oružje staviš na tla, ležeš, onda pušaš ..."

Kljub temu, da je »koncept monopolne oblasti Zveze komunistov v naslednjih letih (po letu 1972 – op. A.K.) zajel vse pore družbe«,⁶⁷ se stare šablone niso mogle več obdržati. Vendar so med nove ŠŠK vrste počasi, a vztrajno curjale drugačne oblike, pogledi, ideje, aktivnosti in značilnosti sodobnega sveta, ki so koreninile v šestdesetih letih.

**AN BAN PET
PODGAN, TI SI
ULTRA LEVIČAR**

V Ljubljani je kot študentski časopis že od leta 1951 izhajala Tribuna. Bila je neke vrste »možgan študentske organizacije«. ⁶⁸ Čas študentskega gibanja 1968–72 pa je tudi čas oblikovanja radia Študent, ki je že leta 70 prerasel v punkt dogajanja.⁶⁹

Šaleški študentje so svoj klubski časopis RIT (Racionalno izbrane teme) prvič izdali v štud. letu 1975/76. Bili pa so poskusi pridobiti radijsko oddajo na lokalnem radiu.

⁶⁷ IZS, 1999: 385.

⁶⁸ J. Zlobec, intervju. Glej viri in literatura.

V publicistiki je bilo nekaj poskusov, da bi posebno študentsko kulturo opredelili kot »subkulturo«. V svetu je vrel »podtalni« tisk (underground). Nastala je zamisel o slovenskem podtalnem tisku z delovnim naslovom SP. Bilo je že narejeno popolno zrcalo, a do izida ni prišlo. (Študentsko gibanje, ...).

⁶⁹ Poleg ŠKUC-a (Študentski kulturni center) je bil radio Študent druga večja institucionalne pridobitev študentske skupnosti. (Študentsko gibanje: LI).

Ali če zapišemo drugače. Dom bi lahko definirali kot prostor, kamor nam pošiljajo pošto. In dolgo časa so pisma šškjevcev raznašali na naslov: ŠALEŠKI ŠTUDENTSKI KLUB, DELAVSKI KLUB, 63320 VELENJE.¹³ »Vedno, kadar boš prišel v Velenje

Prostori so zadaj Delavskega kluba skoraj vedno prosti in nič drugega ni potrebno kot prositi Milana (iz DK) in mu zagotoviti, da pač ne bomo plašili ubogih ribic, pa ne bo odrekel prošnji.

na avtobusno postajo, obvezno pojdi med potjo domov skozi zadnja vrata DELAVSKEGA KLUBA, se ustavi pred OGLASNO DESKO, kjer boš prebral vse, kar je na sporedu kluba v tistem mesecu. Pot nadaljaj mimo ŠANKA in si s

smo, da nekam prideš, se usedeš, malo spiješ, se pogovarjaš, lahko daš tudi glasbo glasneje in uživaš, ne da bi te kdo nadziral. Saj v Delavskem klubu je bilo podobno, ampak tam so bili prisotni še drugi. In hitro se je našel študent, ki jih je kakšnemu občinskemu funkcionarju malce preveč napel in nato ni bilo prijetno.«¹⁶

Boj za lasten prostor je potekal v Ljubljani, Mariboru in Velenju.

V Ljubljani so, kljub nekaterim poskusom, morala zado- stovati gostilniška omizja,¹⁷ šškjevci pa so radi prišli nazdravit h koroškim kolegom v njihove prostore.¹⁸

Vse manj je tistih, ki mislijo, da ga študentje le cukamo. Prihaja čas, ko nismo več le porabniki družbenih sredstev, ampak jih pričenjamo družbi vračati že v času studija.

V Mariboru so zaradi pomanjkanja prostora večkrat »ostajali pri šanku,

špricerjem¹⁴ priveži dušo, ker boš tam obvezno srečal kakega šškjevca, SAJ JE DELAVSKI KLUB NAŠA DEJANSKA BAZA.«¹⁵

A treba je iti živet na svoje. »Za sestanke smo se za kakšno sobo z mladino na občini že lahko zmenili. A to ni bilo to. Hoteli

kjer pa se zaradi gneče niso mogli kaj dosti pogovoriti.«¹⁹ Združili so moči in si zagotovili svoj klubski prostor v kleti III.

¹³ RIT 1, 1975/76.

¹⁴ Špricar je bil obvezno narejen z Zlato rebulo.

¹⁵ RIT 10, 1985.

¹⁶ J. Ževart, intervju.

¹⁷ »V okviru Študentskih domov v Ljubljani nam prostorov niso dali«, D. Martinšek, intervju.

¹⁸ Glej D. Martinšek, intervju.

»Kolikor mi je znano, so Korošci (Koroški študentski klub) imeli prostore in šank (kot ilirski študenti – Klub študentov Ilirske bistrice, Istrski študenti – Klub Veli Jože, Afro disco – Klub študentov iz Afrike) v kleti bloka 4 v Rožni dolini. Na Gerbičevi je bila ta scena v začetku devetdesetih.«. Informator Matjaž Šalej.

¹⁹ RIT 8, 1982/3.

»Predsednik Stojan Povh je na kratko ocenil delo, ki ga je klub opravil v minulem letu in spremembe, ki so nastale po notranji reorganizaciji kluba. Stojan je poudaril, da je bilo precej storjenega na področju informiranja znotraj kluba, na kulturnem področju in športu. Dobro je bilo sodelovanje na mladinskih delovnih akcijah. Teh se naši študenti le redko udeležujejo. Izgovor, da so vse delovne akcije v času intenzivnega študija, pa le delno ustreza resnici.«⁷⁰

POTAPLJAJOČA LADJA ŠŠK ?

PA ŠE TO (čeprav ni v skladu s tradicionalno RIT-ovsko psevdo ? -revolucionarnostjo) : naleteli smo na razumevanje, kamorkoli smo se obrnili - naj bo to OK ZSMS, OK ZK, delovne organizacije kot je REK. Navzven (tak občutek smo vsaj dobili) ni prevelikih težav. Počedimo najprej pred lastnim pragom. Se vedno nas peče NK Rudar (črni fond, a še zmeraj v zvezni ligi), boli nas, da v Titovem Velenju še ni Mladinskega kluba, da so dijaki 3. letnika za en dan prekinili s pukom... a najprej odstranimo smeti pred lastnim pragom, pa bomo mnogo jasneje videli ostalo. ENA IZMED PRILOZNOSTI JE NAŠA SKUPŠČINA !!! PRIDITE !!!

Pred vami je ogabno ciklostirana RIT

Če se je tedanjim šškjevcom zdelo, da imajo dobro pozicijo, ime in vpliv v občini Velenje,⁷¹ je začetek osemdesetih prinesel brezperspektivnost, mrtvilo, poglobljujejočo se ekonomsko krizo, znižan standard, mednacionalne konflikte.⁷² Če je Velenje v začetku sedemdesetih veljalo kot dobro situirano mesto, ki ni nič kaj zaostajalo za Ljubljano,⁷³ je bilo Velenje v začetku osemdesetih v primerjavi z Ljubljano res zelo zaplankano in zaradi tega je marsikdo hotel ostati v Ljubljani.⁷⁴

⁷⁰ Naš čas, 27. 10. 1978, 11.

⁷¹ Glej prispevek P. Rebernika.

⁷² Že v RIT-i št. 3 (1978/79) R, I in T ugotavljajo, da gospodje intelektualci iz Velenja nočejo priti na akademski ples v Družbeno prehrano, ker so tam tudi Bosanci in zato zanje ni primerno.

Tomaž Smonkar pa v intervjuju pravi, da so bili Koroški študentje nastrojeni proti šškjevcom in so jih imeli za nekakšne Bosance ...

⁷³ Glej P. Tratnik, intervju.

⁷⁴ Glej T. Smonkar, intervju.

Seveda Velenje ni bilo tako hermetično zaprto: Iniciativni odbor Kina 16 se je tesno povezal s filmsko redakcijo Škuc-a, ki je prirejal uspešne avtorske in nacionalne cikle kinematografij ... (Naš čas, 19. 1. 1984, 5).

doma na Tyrševi.²⁰ »Delamo v sodelovanju s Koroškim študentskim klubom (posodili so nam inventar). Zasluge, ki ga dobimo s prodajo pijač namenimo za plačilo kluba, nekaj pa smo že vložili v njegovo opremo. Kupili smo ojačevalec in zvočnike, v kratkoročnem planu pa imamo nabavo inventarja, kot so stoli in mize, ki jih je vedno premalo.«²¹ Kaj se je nadalje dogajalo s ŠŠK prostori v Mariboru v virih ne moremo več slediti.

Tako predlagam, da sledimo dogajanju v Velenju.

»Okrog leta 1965²² je takratni RŠC (Rudarski šolski center – op. A.K.) ustanovil mladinski klub v prostorih, kjer se danes nahaja Zavod za urbanizem. Ta klub naj bi bil odprtega tipa, vendar so se tu zbirali predvsem dijaki šolskega centra. Klub je bil strošek šole. Tudi šank je vodila šola. Mi smo bili zadolženi le za programski del. V začetnem zagonu so se tu redno odvijali plesi in sestanki, kmalu pa so

podlegli igralnim avtomatom in trenjem s stanovalci bloka, v kateri kleti se je klub nahajal. Ko pa so klub okoli leta 1968 zaprli²³ v Velenju ni bilo ničesar podobnega več. Na občini smo velikokrat poskušali pridobiti prostor. Možne lokacije so bile na gradu, prostor v šaleškem podhodu (kasneje disko Super Li), Dom borcev in mladine. Na občini so formalno podpirali to našo zahtevo, vendar se je vedno kaj zataknilo.«²⁴

Po zaprtju mladinskega kluba v lokalnem časopisu beremo o novoletnih željah sekretarja občinske konference Zveze mladine o zgraditvi mladinskega prostora,²⁵ nadalje, kako je Zveza mladine Velenje pripravila javno radijsko oddajo »Spoznavajmo svet in domovino« in kjer je sodeloval tudi ansambel Mojmirja Sepeta, pela pa sta Alenka Pintarič in Andrej Grabner. Za nas je pomemben podatek, da je bil čisti dobiček od vstopnine namenjen za izgradnjo mladinskega doma

²⁰ RIT 12, 1989 (Revija za telesno in umsko kulturo).

²¹ RIT 13, 1990 (YU-SCHSCHK-2711990/13).

²² V časopisu Šaleški rudar na prvo omembo Mladinskega doma naletimo v članku z dne 1. 6. 1967, 7 z naslovom: RAZSTAVA MLADIH V MLADINSKEM KLUBU. Naslednje leto pa v prispevku: POGOVOR Z UPRAVNICO MLADINSKEGA KLUBA lahko beremo: »Mladinski klub je v medklubskem tekmovanju za svoje uspešno delo že dobil denarno nagrado in je sodil med najbolj delovne in opremljene klube v Sloveniji.« Šaleški rudar, 4. 10. 1968, 4.

²³ Zadnja omemba Mladinskega kluba v Šaleškem rudarju je datirana 23. 4. 1968, kjer v članku z naslovom MLADINSKI KLUB – PRIJETNO SHAJALIŠČE MLADIH beremo: »Mladinski klub ni mesto, kjer se zbirajo »dolgolasci«, kakršno je preveč splošno mnenje naših ljudi. Sicer pa so tudi med njimi dobri fantje. Klub se zdržuje iz lastnih sredstev, zato smo bili prisiljeni začeti s točenjem alkoholnih pijač. Teh seveda gojenci RŠC ne morejo dobiti. Klub je odprtega tipa, zato pogrešamo kmečke in študentske mladine, ki je tudi v Velenju ne manjka. Izmenjevali bi svoja mnenja, kar bi nam koristilo.«

²⁴ J. Ževart, intervju.

²⁵ Šaleški rudar, 25. 12. 1970, 6.

Generacije po Titovi smrti so seveda prirejale podobne aktivnosti kot generacije pred njimi, seveda so se prav tako dobro zabavali in poveselili, še vedno je bila neka doba aktivizma. A vendarle, bolj je desetletje teklo proti sredini, močnejše je začelo na vrata trkati varčevanje, ekonomska in politična kriza. Začenjali so se turbolentni časi in po letu 1985 se pojavi kriza.⁷⁵

Novoizvoljena predsednica Saša Piano, oktober 1982, stavba sodišča.

ŠŠK se zave krize, tudi svoje lastne, in se začne spraševati o vlogi in pomenu ter možnih poteh za naprej: »Ali ni ŠŠK postal breme samemu sebi? Poskusimo se pri tem spomniti prvotnih načel – od nas verjetno nihče ne pričakuje bogve kakšne politične aktivnosti – pravzaprav smo v preteklosti večkrat lahko videli proti temu celo odpore in zgolj formalistične odnose do naših mnenj na različne forumih. Zgleda, da časi niso preveč naklonjeni pluralizmu. Ali ne bi kazalo eksistenco kluba dejansko sprejemati kot dejavnost študentov, v katerem si lahko tu in tam kot organizirani priskrbimo cenejše karte za prireditve, sodelujemo na turnirjih, organiziramo piknik, izlet in se na naših zabavah spoznavamo, izmenjamo mnenja itd.? Tako pa si na začetku leta zmeraj zadamo nekakšen program, formiramo komisije s stokajočimi predsedniki (ki so v svojih naporih večinoma osamljeni) in se tepemo po glavah, ker nič ne delamo. Mislim, da bi bilo bolje, če bi začeli klub tretirati drugače – tako kot ob ustanovitvi, z dodanimi izkušnjami preteklih 25 let.«⁷⁶

Vprašujemo se, ali naša OK ZSMS Velenje res predstavlja tisto mladino, ki je avantgarda naše družbe, ki je nosilec revolucionarnih idej, ki je kreator novih odnosov? Večina (ne vsi) lepo počiva in si gunca (če seveda ima).

⁷⁵ Glej B. Biščan, intervju.

⁷⁶ RIT 10, 1985.

Velenje.²⁶ Obiskanost prireditve je morala biti kaj mizerna, kajti mladinskega doma ni in ni bilo. Bile pa so okrogle mize, kjer so visoki občinski predstavniki razpravljali o pomembnosti takšnega doma.²⁷

Tako ni čudno, da je postal mladinski klub na ŠŠK-jevi – top lestvici največkrat obravnavanih

PLAC – TO BE
(IT IS) –
AMPAK NE
BREZ
PROBLEMOV
... SE ČUJE
BOLJ ŠEKSPIROVSKO.

tem dosedanjih skupščin ŠŠK-ja njen najimenitnejši predstavnik.²⁸ Nad problematiko mladinskega centra se spravi tudi Rit.

In ko se Rit odloči, da bo prdela, se ne ustavi, dokler se vetrovi ne poležejo. Rit je kot klubski časopis, ki »ima v Velenju podoben položaj kot ga je imela Mladina v Sloveniji pred desetimi leti«²⁹ [druga polovica osemdesetih – op. A.K.], dvigala prah

okoli mladinskega centra vse od prve številke pa do intenzivne borbe v letnikih 18 in 19, ko je zmagala in je mladinski center konec leta 1996 postal resničnost.³⁰

Mladinski center je predstavljal prostor, ki je mladim in Velenju širil ponudbo: »imamo glasbo, gledališče, film, ples, galerijsko dejavnost in pa informacijsko pisarno«.³¹

Vmes pa se je vrtela še ena zgodba.

Lasten prostor naj bi klub dobil v zgodnjih sedemdesetih na takratni Delavski univerzi nasproti Delavskega kluba. Majhnemu prostoru so rekli kar pisarna ŠŠK, poleg nje pa je bil še malo večji prostor, ki so si ga včasih izposodili. Sredi osemdesetih pa je ta prostor, ki je bil sicer v lasti Zveze šoferjev in avtomehaničkov, ŠŠK izgubil.³²

se lahko pridruži članstvu v prvotni
vata za 2% plača se vsi leta 2000

si lahko pridruži članstvu v prvotni
vata za 2% plača se vsi leta 2000

si lahko pridruži članstvu v prvotni
vata za 2% plača se vsi leta 2000

si lahko pridruži članstvu v prvotni
vata za 2% plača se vsi leta 2000

Šaleški študentski klub

Štiri stene za prostore že stojijo

Šaleški študentski klub ima od
1. decembra novega predsednika
– študenta 2. letnika Fakultete
za elektrotehniko Miroja Jenka.

Šaleški študentski klub ima od
1. decembra novega predsednika
– študenta 2. letnika Fakultete
za elektrotehniko Miroja Jenka.

Šaleški študentski klub ima od
1. decembra novega predsednika
– študenta 2. letnika Fakultete
za elektrotehniko Miroja Jenka.

Šaleški študentski klub ima od
1. decembra novega predsednika
– študenta 2. letnika Fakultete
za elektrotehniko Miroja Jenka.

²⁶ Naš čas, 2. 3. 1973, 6.

²⁷ »Predsedstvo občinske konference ZSMS Velenje je sredi lanskega decembra organiziralo okroglo mizo na temo *Mladi in prosti čas*. Naš čas, 7. 1. 1982, 6.

²⁸ RIT 4, 1979.

Do podobnih zaključkov pa bi prišli ob analizi vseh nadaljnjih ŠŠK skupščin, vse tja do leta 1997, ko Mladinski center Velenje odpre svoja vrata.

²⁹ Jure Trampuš – Vuk, nekdanji urednik RIT-i: *Glasilo RIT*, <http://www.walk.to/ssk>.

³⁰ Glej prispevek J. Trampuša.

³¹ Peter Lojen: *Tiha zelja*, intervju z Alešom Djsterškom, predvidenim (ne določenim) programskim vodjem MKC-ja, Mladinskega kulturnega centra, RIT 19/1, 1996.

³² Glej T. Smonkar, intervju.

Eden izmed številnih ŠŠK protestov.

Toda splošna družbena kriza se je zajedala globlje in globlje, finančnih sredstev klub skoraj ni več dobival in študentje niso videli smisla držati klubskih vezi.

Seveda se je neformalno druženje na raznih zabavah in podobno nadaljevalo, a ne pod formo ŠŠK-ja. »Ljubljanski del je bil vedno močen. Ekipa je delovala iz notranjega motiva, ker se je imela fino. Naredili so si žur, ki pa ni bil formalno ŠŠK žur (temveč žur ljubljanskega aktiva – op. A.K.).«⁷⁷ ŠŠK je dve leti počival in čakal na čase, ko bo neka generacija spet videla smisel v ponovnem zagonu kluba.

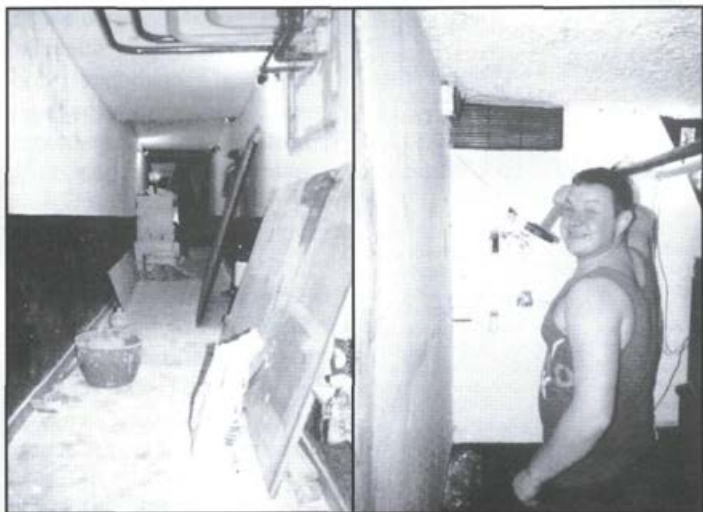
Klub je začel zadnja leta opazno erodirati. Na sestankih že nekaj let vidvamo vedno iste obraze, pravega stika z bruci pa ne najdemo.

Če se je v Ljubljani prav zadihalo v začetku osemdesetih, ko se je začelo ekološko gibanje,⁷⁸ mirovno gibanje, punk, odprl se je K4, aktualne je bila Nova revija, je Velenje prepričljivo doživelo konec osemdesetih in v začetku devetdesetih.⁷⁹

⁷⁷ M. Jenko, R. Vižintin, intervju.

⁷⁸ Čeprav je bilo v tem času tudi v Velenju ekološko gibanje že prisotno.

⁷⁹ Glej T. Smonkar, intervju.

Prenavljanje Placa.

Tudi Dom borcev in mladine si je ŠŠK delil³³ z borci in mladino, a jim je »stalne prostore nestalno zavzela stalna razstava Edvarda Kardelja«³⁴. Ena izmed številnih ŠŠK »poslovalnic« je bila (poleg številnih velenjskih lokalov) tudi Stiskarna,³⁵ prostor združenja Kino 16. ŠŠK si je tu prizadeval urediti svoje gnezdo, a mu je bil po različnih pripetlja-

jih dodeljen prostor poleg Stiskarne.³⁶ Tako se je lahko »novi predsednik kluba v kroniki zapisal kot predsedujoči v času, ko je klub po mnogih prizadevanjih dobil svoje prostore.«³⁷ Prostor Šaleškega študentskega kluba, imenovan »Plac«, je bil neuradno otvorjen po akademskem plesu 27. januarja 1990, oziroma če želimo biti natančni,

³³ »ŠŠK uradno in neformalno ni nikoli bil v Domu borcev in mladine, tja si je samo želel. Stiskarna se nam nikoli ni zdela ena od poslovalnic ŠŠK, ampak prostor, kjer je predsedstvo lahko v miru imelo sestanek. V lokalih so padale ideje, ki so na sestankih romale na papir«. Informator Matjaz Šalej.

³⁴ V imenu *Sove 1*, iz arhiva D. Martinška.

³⁵ Stiskarna je bila v drugi polovici osemdesetih neke vrste »cukrarniška klet« v spodnjih prostorih Kulturnega doma. Predstavljala je prostor izven okvirov navadne kulture. Program so sestavljali kinotečni filmi – po zaslugi ekipe Kina 16 (npr. filmi Ž. Žilnika, D. Makavejeva, Ž. Pavloviča), koncerti (npr. Marko Breclj, večer z Marjanom Ogrincem), potopisna predavanja ...Vsekakor bi bilo fenomen Stiskarne in velenjske 'alternativne scene' konca osemdesetih in začetka devetdesetih vredno posebej preučiti.

³⁶ Glej prispevka D. Martinška in S. Grmovška.

³⁷ Naš čas, 14. 12. 1989, 4.

NNSSJJ

NADNACIONALNA STRANKA
SOVRAŽNIKOV JUTER
JUGOSLAVIJE

Jutra so eden najzahrbtnejših človekovih sovražnikov. Za svojo kvazilepoto skrivajo svojo pravo naravo indirektnega povzročitelja vsega svetovnega zla. Človeštvo se je moralo razviti in jugoslovanski politični prostor liberalizirati, da smo dosegli nivo, na katerem se lahko skupnemu sovragu organizirano upremo in te (o) borb snamemo z ramen redkih entuziastov. Ustanovili smo NNSSJJ, stranko spočitih in preudarnih ljudi. Le spočit človek je sposoben odgovornih in razumnih odločitev in le družba, ki je razčistila z jutrom lahko hrabro pogleda naprej v prihodnost in nazaj na zaostale tekmičice v razvoju.

V prostoru in času so se začele pojavljati nove energije. Kino 16 je začel odpirati kinoteko.⁸⁰ Stiskarna je naredila inovativni korak k drugače zastavljeni kulturni organizaciji, izhajati je začel zbornik Šaleški razgledi (1988), lokalni časopis se je začel »odpirati svetu« z rubriko »Emona ekspres«,⁸¹ na njegovih straneh pa smo lahko brali tudi družbenokritično rubriko »Dvigjeni zastor«, kjer pisec citira Matjaža Kmecla: »Od nas samih pa je odvisno, kako bomo dihali, s polnimi pljuči ali s kurjimi prsmi.«⁸²

In ker so Šalečani želeli dihati s polnimi pljuči, so mdr. ustanovili ekološko društvo,⁸³ pljuča pa so začeli polniti tudi z demokratičnim zrakom.⁸⁴ Veliki oder sredi Titovega trga je vsako leto 25. maja redno predstavljal nadvse bogato in izjemno pestro punk-rockovsko produkcijo naše širše domovine.⁸⁵

Takšen 'prebujajoči se' čas je oživil tudi ŠŠK. Ker jim niso dali placa pod soncem, so si ga zgradili pod zemljo. Nova generacija si je svoj prostor izborila v kleti Kulturnega doma, po-

⁸⁰ Pogovor s programskim vodjem Kina 16 Silvom Grmovško.. *Izkoristili smo izjemno priložnost – odpiramo kinoteko.* Naš čas, 21. 4. 1988, 10.

⁸¹ Vinko Vasle je Šalečane od 14. aprila 1988 seznanjal z utripom bele prestolnice.

⁸² Dvigjeni zastor (3): *Slika mladega mesta*, Naš čas, 27. 3. 1986, 5. Pisca rubrike *Dvidnjeni zastor* sta bila Peter Rezman in Vane Gošnik.

⁸³ *Leto dni je namreč minilo, odkar je bilo v naši dolini ustanovljeno ekološko društvo*, Naš čas, 15. 6. 1989, 1.

⁸⁴ »Peticijo podpisalo 156 občanov. Občinska konferenca ZSMS Velenje in Stiskarna sta na ploščadi pri veleblagovnici Narna v Titovem Velenju pripravila protestno zborovanje in z njim izrazila podporo demokratičnim kitajskim gibanjem.« (Naš čas, 15. 6. 1989, 1).

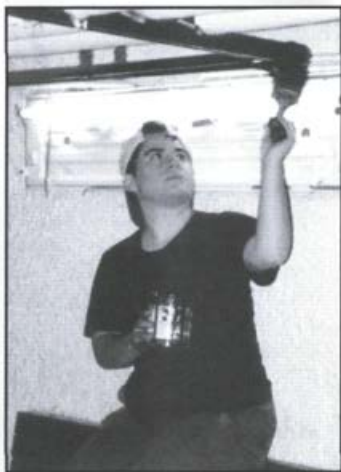
⁸⁵ Glej Aleš Črnič, *Kultura mladih v dolini miru*, v: Prva desetletka, 2000.

v zgodnjih jutranjih urah naslednjega dne, ko so kozarčkov in veselja že(1)jni akademiki iz Naminega plesišča zaplesali v Placu, kjer so še vedno potekala finalna dela. Otvoritveni uradni žur pa bi se naj zgodil, kakor so

V placu smo najbolj vztrajni ob kuhanem vinu pričakali sončni vzhod in z moralnim mačkom odšli domov na zajtrk.

sporočili v javnost, 23. marca 1990, po izredni skupščini, kjer naj bi sprejeli nov statut ŠŠK-ja.³⁸ Študentje so se zavedali, da se z novim prostorom od-

pirajo nove možnosti za njihovo delovanje.³⁹ »Ščasoma so se v Placu začeli organizirati tarok turnirji, posamezni koncerti manjših glasbenih skupin, razstave slik in fotografij, novoletna praznovanja... Plac je postal središče srečevanja in zabave šaleških študentov ... Tu so se kovali veliki načrti, sprejemale odgovorne odločitve in rojevale nove ideje.«⁴⁰ Plac je postajal legenda. Sicer pa, ustvarite si sliko sami. Naš vdani gostilnolazec Hripči (Dare Hriberšek – op. A.K.), ki je avtor uvodnih stavkov tega poglavja, Plac glorificira z naslednjimi besedami: »Če ste v času komunistične represije na švarc zahajali k verouku in so vam tam opisali nebesa, pridite

Študentke urejajo Plac.

v Plac in si jih še v živo ogledjte.«⁴¹ Plac so 1997 nekoliko spremenili, povečali, polepšali, obogatili še za en (večji) prostor, ki je bil (neuspešno) proglašen za nekadilskega.⁴²

Pozor, nahajamo se v času, ko je »Mladinski center doživljal poporodne krče.

ŠŠK in Mladinski center pa so vodili oziroma bili v obeh aktivni isti ljudje. Kar se je pokazalo kot problematično. Identiteta študentskega kluba se je začela mešati z Mladinskim centrom, cilji niso bili več jasni oziroma so postali skupni.«⁴³

³⁸ Prav tam.

³⁹ Naš čas, 11. 1. 1990, 9.

⁴⁰ Prispevek: Z. Klemenc-Ketiš in <http://www.walk.to/ssk>, Plac-klubski prostor.

⁴¹ RIT 15, 1992.

⁴² Glej prispevek Z. Klemenc-Ketiš.

⁴³ Prav tam.

...konkurenca plač pa ...

Konkurenca graščakom

ŠŠK se je odločil, da bo na Glinški 2 v Ljubljani odprl živi muzej. V naslednjem tednu si boste lahko ogledali, kako nastaja nova RIT. Iz zanesljivih virov so nam sporočili, da je to muzej interaktivne vrste. Če ne veste, kaj pomeni ta tujka, pridite, pa boste videli.

Izgubila se je radijska igra.

**Kdor jo pozna ali bi vedel karkoli
povedati o njej,**

**naj se nemudoma oglasi na naslov
oddaje**

V imenu sove.

Študentska oddaja V imenu sove

leg Stiskarne, kjer si je uredila svoj stalni sedež študentski »plac« ali kar »Plac«, medijsko se je odprla z izdajanjem RIT-i in oddajo na velenjskem radiu »V imenu Sove«, ki sta se odzivala na aktualno družbeno dogajanje. Prve oddaje so nastajale v precej turbulentnem družbenem ozračju. Tiste, ki so se dotikale splošnih družbenih tem in poskušale komentirati konkretne politične dogodke, so nastajale nedvomno pod vplivom gibanja za demokratizacijo, ki je nastalo predvsem pod vplivom »novih družbenih gibanj« (kot

npr. proti 133. členu kazenskega zakonika, proti smrtni kazni, za demokratične volilne postopke, problematizacija JLA, punk obdobje ...). NDG so večinoma nastajala pod okriljem študentskih univerzitetnih organizacij in vodstva ZSMS. Prva faza oddaj je sovpadala tudi s »procesom proti četverici«, pa tudi pohoda Miloševičeve norosti, jogurtne revolucije in mitingaške populistične nacionalistične politike po Jugoslaviji. ŠŠK je bil tudi eden prvih kolektivnih članov Odbora za varstvo človekovih pravic.⁸⁶

MEUM ES PROHOBITUM IN TAVERNA MORI (lat. z napakami)

Ideje o razširitvi Placa niso iz trte zvite. Kaj kmalu lahko pričakujete novo veliko plesišče, posebno kvartaško sobo, klubske prostore, telovadnico, pokriti bazen in nekaj priložnostnih splanic.

Morala: Dogovarjamo se tudi o novi urgenci pod Titovim trgom.

Ta generacija študentov, je bila »generacija, ki je doživela močan kulturološki vpliv skupine Bijelo dugme, Crvene zvezde in Kusturice. Generacija, ki se ne bo pustila še enkrat zaplankati in ki jo bolj kot ideološko-nacionalna plat odcepitve zanimajo njeni ekonomsko-socialni efekti. Nacionalizmi, držav-

⁸⁶ Glej prispevek D. Martinška.

Cilj nove generacije je bil pridobiti nove prostore, saj je hotela svojim članom ponuditi več možnosti za občudijske in študijske dejavnosti.⁴⁴

In tako se je zgodilo: »Prejšnji petek se je Šaleški študentski klub fizično preselil v Mladinski center. Tik za koncertno dvorano so si študentje zgradili svoje nove prostore, ki so organsko vezani na zavod (Mladinski center – op. A.K.).

**PLAC =
Podzemno
Labirintno
Alternativni
Center**

S tem se je zgodilo vsaj dvoje, že pozabljeni Plac je postal še bolj obskurni prostor

ugašajočega undergrounda, študentje pa so z novimi prostori postali soodgovorni za dogajanje v Mladinskem centru. Velenju še nikoli ni bilo tako dobrih možnosti za uspešno življenje mladinske kulture. Dandanes obstaja tako institucija kot tudi prostor in – kar ni nepomembno – za začimbo še relativno velik konsenz za dovolj medeno finančno pogačo. Tisti, ki bodo v nadaljnjih letih vodili tovrstno dejavnost, so vsekakor v zelo hvaležni vlogi. Imajo vse možnosti, da pokažejo, koliko pravzaprav velja rek, da je Velenje mesto mladih.«⁴⁵

*Slika zgoraj: Tik pred koncertom.
Slika sredina: Nove prostore je potrebno še pomesti.
Slika spodaj: Veselje ob koncu dela.*

⁴⁴ Lahko je mlatit prazno slamo, pogovor s predsednikom ŠŠK-ja Markom Markojo ob otvoritvi novih prostorov. Naš čas, 25.10. 2001, 3.

⁴⁵ Jure Trampuš: Ko je dekadenca še zmeraj luksuz, Žabja perspektiva, Naš čas, 25. 10. 2001.

ljanske vojne in prepiri so pač športi, ki so primernejši generacijam, ki jih je rock'n'roll obšel.⁸⁷

V januarju je ŠŠK izdal 13. številko RIT-i (YU-SCHSCHK – 271-

**INTERVJU S
PRESEDNIKOM**

ŠŠK-ja

*Kaj misliš o svetu,
Jugoslaviji,
Sloveniji in Šaleški
dolini?*

*»Svet gre naprej,
Juga nazaj,
Slovenija še ne ve,
za kaj bi se*

*odločila, Šaleška
dolina pa je tako
ali tako vzor vsem
kaj je dobro in kaj*

ni.«

In kaj je dobro?

»Ja, ŠŠK!«

1990). Priredil je tudi gala oz. po dolgem času spet elitni akademski ples. To je bilo hkrati tudi praznovanje 30. obletnice Šaleškega študentskega kluba z gosti iz cele Slovenije. Takoj po akademcu so ponovno zagrizli v gradnjo Placa (sedeža ŠŠK) in se 'odcepili'⁸⁸ od tedaj strankarsko obarvanega ZSMS-ja ...⁸⁹

Graditelji »Placa« so z gradbenim projektom izgubili veliko časa in energije in se manj ukvarjali s stvarmi, ki so bile pomembnejše za izpolnitev vsebine delovanja ŠŠK-ja. To priložnost je dobila naslednja generacija.⁹⁰ V napovednik je prišla kulturizacija.⁹¹

»Saj ne vem, kaj je hitreje minilo, teden na faksu ali vikend v Placu. Iz načakanja pred šankom in količine zaužitega alkohola smo vendarle izplavali idejo, voljo in seveda akcijo. Mrtvoudno kulturo smo dobesedno postavljali na noge, pojavljati so se začele slikarske razstave, pogovori s pesniki, recitali, diapozitivi ... In iz vsega tega smo sklenili, da kulturo naženemo iz kleti in jo pokažemo še drugim. ... Čeprav so sprva nekateri študenti v tem videli še eno priložnost več za veselico, smo jih vendarle prepričali in navadili, da je festival odprt navzven in tako namenjen vsem.«⁹²

⁸⁷ V imenu Sove, Odcepitev, 21. junij 1991, iz arhiva D. Martinška.

⁸⁸ Besedo 'odcepiti' moramo razumeti v kontekstu tedanjega 'odcepnitvenega' časa. Bila so obdobja, ko je ŠŠK z ZSMS več sodeloval, zelo intenzivno pa nikoli.

⁸⁹ Glej RIT 14, 1991.

»Po ukinitvi Študentske zveze so se študenti na prvi pogled utopili v množici ZSMS-ja. Vendar so hkrati prinesli s sabo tudi intelektualni naboj. Tako je bilo samo vprašane časa, kdaj se bo uničenje študentske organizacije obrnilo proti svojim avtorjem. Dejansko se je to zgodilo že čez deset let (začelo se je okoli leta 1980), ko so študentje pobrali vse vodstvene funkcije in začeli demokratizacijo od znotraj. SZMS se je preimenovala v LDS in je danes pravzaprav na oblasti.« (J Zlobec, intervju).

⁹⁰ Glej prispevek D. Martinška.

⁹¹ Glej RIT 14, 1991.

⁹² Marjan Kukovec: Ni težko spočeti, v: Prva desetletka, 2000. Več o festivalu v poglavju: ŠŠK podoba na ogled postavi.

MEDIJI

Odmevati je začelo s plakati.

»Na plakate, ki smo jih sami risali, smo se odločili zapisati vabilo na prvi akademski ples.«¹ Takšen način obveščanja je bil prisoten tudi še čez dobrih trideset let: »Temno oranžni plakati, ki so napolnili Velenje, opozarjajo na akademski ples (če slučajno kdo še ne ve)!«² In tako kot je nekdanj buril duhove z oznako »akademski«,³ je sedaj ples jezil komunalne inšpektorje: »Neuradna informacija: nekako se je izvedelo, da nas čaka mučna obravnava na sodišču. Vsega naj bi bili krivi oranžni plakati, ki so razjezili komunalnega inšpektorja. ŠŠK kršenje zakona seveda odločno zanika.«⁴

Svojevrsten ŠŠK-jevski pogled na svet in dolinsko dogajanje je predstavljal govor Zelenega carja

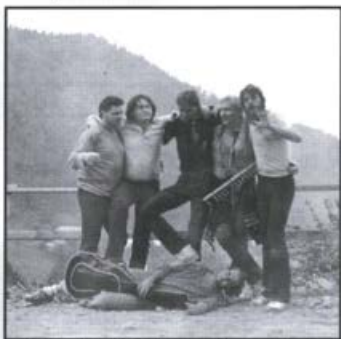
na akademskem plesu. »Družbeno-kritičnemu« akademskem plesu sledimo do začetka devetdesetih, le s to razliko, da

Ko zbudiš se
zjutraj mlad,
Ko čas je
ravno pravi,
Ko svet je
tvoj zaklad,
Se RIT na dan
postavi!

se je govoru Zelenega carja v sedemdesetih pridružil še društven časopis Rit, ki je bil sicer

izdan na skupščini, a je tudi na plesišču dvigoval prah celo tako zelo, da »je takratni predsednik izvršnega sveta zaradi vseh bodic, zapustil ples«.⁵ Program pa je ostal kritičen: »Že iz Riti se je čutilo, kaj se bo na programu dogajalo.«⁶ Sredi devetdesetih sta se akademski ples in bručanje razšla⁷ in žolčne debate je na plesu povzročala le še Rit.⁸

Sredi sedemdesetih se je ŠŠK medijsko razcvetel.

Pisanje RIT-i, Zavodnje, september 1980. Od leve proti desni: M. Geratič, M. Skornišek, I. Plazl, T. Smonkar, V. Vrbič, leži?

Začnimo z oglasno desko v Delavskem klubu. Oglasna deska je obveščala, zabavala in kritizirala. »Ob naši oglasni deski so se ustavljali vsi, tako študentje

¹ Prispevek: B. Jenko.

² Naš čas, 17. 3. 1994, 11.

³ Glej prispevek B. Jenka.

⁴ Naš čas, 31. 3. 1994, 11.

⁵ 20 letnikov študentske Riti, intervju z Vladom Vrbičem, Naš čas, 13. 2. 1997, 6.

⁶ M. Jenko, R. Vižintin, intervju.

⁷ Več v poglavju: Akademski ples.

⁸ Dan pred ali na dan AP je izhajala do leta 1999.

PRESIDENT BARBARA SUŠEC

FAKS : EKONOMIJA (Zakaj ? Od nekdanj so me privlačili stroški.)

zunanja šifra : SAMO DO DESETIH

NAJ...

- pesem : Krokodilčki v očeh
- knjiga : Osnove vodenja in podjetništva
- film : Bogovi so padli na glavo
- hrana : kisto zelje in krajnska
- pijača : tequila bbbum
- oseba : Dinks
- gostilna : Plac
- pevec : Meža Milan
- pevka : I. Vrčkovnik
- pesnik : T. Šalamun
- stavek : Moje delo je učenje. (JBT)

Kulturo je kot svojo »paradno disciplino«⁹³ za svojo zgodbo vzela tudi naslednja generacija ššskjevcev. Generacija, ki se ji tradicija ni zdela tako nujno železna ('afera akademc') in ki je vsebino črpala iz lastne nuje in želje.

V zapuščini prejšnjega političnega sistema se je znašla praznina na mestu, ki ga je zasedala nekdanj vsemogočna ZSMS.⁹⁴ Prazen prostor sta do neke mere zasedli študentski organizaciji obeh univerz.

V akad. letu 1992/93 je ŠOU obstajal že v vsej svoji strukturi. Tedanja vlada si je prizadevala, da bi ves denar iz vseh študentskih in mladinskih servisov prišel v Ljubljano, odkoder bi ga milostno delili študentskim klubom po Sloveniji. To je bil motiv, da so se začeli študentski klubi povezovati in iz česar je nastal ŠKIS (Študentski klubi Slovenije). ŠKIS je dosegel, da je denar, ki so ga študentje in dijaki zaslužili preko študentskega servisa, ostal lokalnemu študentskemu klubu.⁹⁵

**LEPO JE BITI
MLAD, MLAD IN
POLD NAD!
ŠE LEPŠE JE BIT
ŠTUDENT IN
ČAKAT NA 20
PROCENTOV!**

Z urejenim financiranjem pa je bila morda narejena medvedja usluga kasnejšim generacijam. Morda.

Študentje se začnejo spraševati:

- »1. Problem definicije – Ali je ŠŠK institucija za študente, underground, Velenje, za vzgojo, prakso ali mogoče kaj drugega? - Ali je Dan mladih in kulture namenjen zabavi, žuru, kvaliteti ali kvantiteti? - Ali je Sovin namen, da privabi poslušalca k razmišljanju, ali ga le zabava? Definicija kot pogoj svobode

⁹³ Aleš Črnič, novi predsednik ŠŠK-ja, *Kultura bo paradna, politike ne bo*, Naš čas, 18.11.1993, 5.

⁹⁴ Glej Cool cat, 1, 1992.

⁹⁵ Glej A. Črnič, intervju. Več v poglavju: Mi in drugi.

Glasilo RIT izdaja Šaleški študentski klub Velenje. Glasilo je brezplačno in oproščeno izvoznih in uvoznih dajatev. Glasilo so pisali in uredili: Dragica Povh, Melita Vovk in Peter Rebernik, Robert Klančnik (ilustracije)-zunanjí modelavec, ter Vlado Vrbiš (glavni in odgovarjajoči z dušo in telesom), pa še mogoče bo kdo drugi kaj prispeval. Tiskano v tiskarni R. L. Preproda, je strogo prepovedana!

kot tudi ostali obiskovalci Kluba in se veselo zabavali in tudi komentirali.«⁹ »Vitrina v DK-ju je vse do protestnega snetja služila svojemu namenu.«¹⁰ Kot je nadalje zapisano v Riti, je vitrina nenadoma padla s stene po sporu glede disco kluba.«¹¹

Nadaljujmo z zgodbo s časopisom RIT (Racionalno izbrane teme). Kot priznava 'uradni' urednik prve številke: »Sem avtor imena, ne pa tudi avtor tiste prve Riti. To je zelo znamenita Rit. To je Rit magistra Jožeta Hudalesa.«¹² »Cel študentski

klub smo oblikovali v obliki nekih komisij. In iz vseh teh smo sestavili predsedstvo, kar je bilo 15 do 20 ljudi. Tako smo zagotovili, da je bilo najmanj toliko ljudi aktivnih. Iz tega je izšla potreba, da program in shema dela predstavimo v časopisu. Ker smo bili aktualni, smo jih delili tudi po občini. Že v prvi številki smo najavili nov Mladin-

za ŠSK:
člani uredniškega odbora
M. Vovk, V. Verbič, A. Jeriha,
D. Tizmonar
sekretar aktiva ZK ŠSK
J. Hudales
predsednik ŠSK
S. Povh

V vednost: Radio Velenje
OK ZK Velenje
OK SZDL Velenje
OK ZSM Velenje
Izvršni svet občine Velenje
ZKPO Velenje
Radio Študent Ljubljana
arhiv ŠSK

Kdo ve kam nas pelje naša pot
vse življenje bo kralju namu poslo
kdo ve kam nas pelje naša pot
a sreča spremlja nas povsod.

Saj Veleje je tak luškau kraj
kavar kol greš prides spel nazaj
le kako naj jaz ga zdaj pustim
saj brez njega ne zdržim.

Zdaj ve vsak kam pelje našo pot
vedno smo pač tam, kjer je pač sad
res prav res srečnejših ni ljudi
kakor smo Šaležani.

⁹ Prispevek: D. Povh.

¹⁰ RIT 8, 1982/83.

¹¹ RIT 8, 1982/83.

¹² 20 letnikov študentske Riti, intervju z Vladom Vrbičem, Naš čas, 13. 2. 1997, 6.

... V klubu se odvija boj med stranko prelesti, med aktivizmom in henduizmom! Kar je dobro ... Ali bolje, ne vemo, kaj so interesi študentov.

2. ŠŠK ne sme dopustiti tiranije večine (študenti nismo sužnji mehanizmov parlamentarne demokracije). ŠŠK ni institucija, v katero naj bi hodilo čimveč študentov. Poudarek je na čim več. Še enkrat, kaj je interes: kvaliteta ali kvantiteta? Toda, pozor, da ne bo nesporazuma, v ŠŠK so vabljeni vsi študenti ... «⁹⁶

V drugi polovici devetdesetih se je v Velenju zgodil tudi Mladinski center. Z njegovim polnim zagonom se spreminjata poslanstvo in naloga ŠŠK-ja.

ŠŠK je stanovska organizacija. Po svoji definiciji mora nuditi ugodnosti svojim članom. Pravijo pa, da če študente oz. študentski klub zanimajo le študentske zadeve, postanejo sami sebi namen.

Na tej točki bi se mogoče moral zgoditi še en preobrat ŠŠK-ja – nazaj v študentskost, v sindikalizem.⁹⁷

Maja 1998 se v Mladinskem centru Velenje odvije kvadratna miza ŠŠK-ja (debata o preteklosti in prihodnosti kluba).⁹⁸ Novembra 1999 po skupščini študentje pripravijo okroglo mizo, kjer je udeležba zaželjena ...⁹⁹

Problem v delovanju ŠŠK-ja se je pojavil tudi zaradi slabe institucionaliziranosti delovanja kluba in okrnjenih stikov med upravnim in nadzornim odborom kluba.¹⁰⁰ Nadzorni odbor je na skupščini ŠŠK-ja podal poročilo, kjer je med drugim zapisal, da klub ni knjižil prihodkov, da finančno poročilo ni zaključeno in da je klub neracionalno razporejal svoja sredstva.¹⁰¹

Avgusta 2002 so se študentje na festivalu Mladih kultur Kuni-gunda znova spraševali o vlogi in pomenu ŠŠK-ja.¹⁰²

⁹⁶ *Študent naj bo*, Naš čas, 18. 1. 1996, 7.

⁹⁷ Glej op. 87 in A. Črnič, intervju.

⁹⁸ Glej *Študent naj bo*, Naš čas, 7. 5. 1998, 8.

⁹⁹ Glej *Študent naj bo*, Naš čas, 11. 11. 1999, 10.

¹⁰⁰ Glej Poročilo nadzorne komisije ŠŠK-ja za leto 1999/2000, arhiv ŠŠK.

¹⁰¹ Prav tam.

Sploh je bila skupščina ŠŠK-ja leta 2000 zelo burna. Študente je zmotila premalo transparentno delovanje kluba in razporejanje njegovih sredstev. Upravnemu odboru oz. njenemu predsedniku pa je skupščina ŠŠK-ja celo izrekla javno grajo.

Glej tudi: Aleš Črnič: *Javna graja, prva negativna ocena v zgodovini ŠŠK-ja*, RIT 23, 2000.

¹⁰² Avtorica teksta je tudi sama del generacije šškjevcev konca devetdesetih, zato zaradi časovne (ne)distance, v zgodovinskem pregledu tega obdobja (še) ne more temeljiteje obdelati.

ski center, pa Titov spomenik, velenjski nogomet in podobno.«¹³ Časopis je bil nekaj novega za lokalno javnost in komentarji so bili sprva zadržani: »Naj omenim, da je bilo gradivo na skupščini glasilo kluba Rit 3, ki pa kljub izvirnosti ni odtehtalo »klasično« pripravljenih gradiv. Rit pa je, kot glasilo naših študentov, vendar po svoje zanimiva, nekoliko pikra in tudi nekoliko polemična. Skratka, svojevrstno branje.«¹⁴ Študentov pa »klasična« gradiva niso zanimala:

RIT - Revija za telesno in umsko kulturo

»Kot gradivo za skupščino so izdali četrto številko internega glasila Rit, ki pa

je pred izidom nekaterim (prizadetim?) močno buril duhove.«¹⁵ Sedma Rit¹⁶ je bojkotirala proslavo ob otvoritvi Titovega spomenika in je v uvodu prijezdila z don Kihotom, ki maha s ŠŠK zastavico. »Vsebinski in oblikovni padec glasila. ŠŠK je imel težave z aktivnostjo svojih članov. Rit letnik 1981/82 je bila odraz dela v ŠŠK-ju.«¹⁷ »Rit je postajala ve-

OBJEKT	RAČUNARNO IZBRANE TEME RIT 4
NAROČNIK	ŠŠK VELENJE
INVESTITOR	OK ZSMS VELENJE
IZVAJALEC DEL	TISKARNA REK VELENJE
PROJEKTANTI	
KOOPERANTI	IN PRŠ, INK BRNO,
TEH. VOD. GRAD	PROF. ROBI
ROK IZVEDBE	30. 9. 1978

dno bolj interno glasilo, saj je obravnavala skoraj samo tradicionalne akcije kluba in ljudi, ki so v teh akcijah sodelovali.«¹⁸ Vremena so se začela jasni. Najprej se je Rit oblikovno,¹⁹ nato pa še vsebinsko prerodila,²⁰ ko postane »intelektualno čtivo, ki prepriča še tako zadržega študenta, da študirati ne pomeni le učiti se.«²¹ Naslednja menjava uredniškega odbora je poskrbela za računalniški prelom Riti, vsebina pa je bila bolj mirna, klasična.²² Mirne vode,

¹³ Prav tam.

¹⁴ Naš čas, 27. 10. 1978, 11.

¹⁵ Naš čas, 19. 10. 1979, 2.

¹⁶ RIT 7, 1981/82.

¹⁷ <http://www.walk.to/ssk>, RIT, letniki 1991-84.

¹⁸ Prav tam.

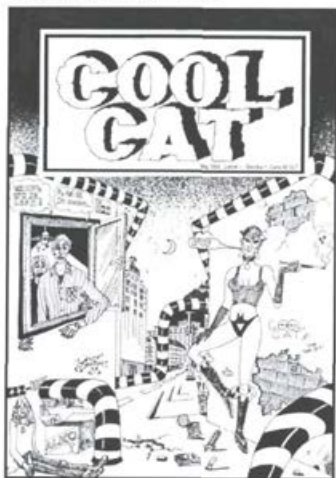
¹⁹ RIT 10, 1984/85.

²⁰ RIT 11, 1987/88.

²¹ <http://www.walk.to/ssk>, RIT, letniki 1984-89.

²² Glej <http://www.walk.to/ssk>, RIT, letniki 1989-92 in 1992-94.

konservativne lokalne medije in pa tudi samo Rit izzove Cool cat, ki pa prede le en maj.²³

Nova generacija 'zagreši' oblikovni in vsebinski preskok. Rit dobi barvno naslovnico, eksperimentira s formatom in skoraj pozabi na ŠŠK, ki je svoje generalije našel le na zadnjih straneh.²⁴ Rit se ne usmerja »ne levo, ne desno, temveč v Rit,«²⁵ s tem pa, kot je poudaril njen urednik, »ni apolitična, ker če si, v zadnjem času nič ne dosežeš. Mi smo predvsem študentski.«²⁶ In v praksi je to po-

menilo, da je Rit »z intenzivno kampanjo za pridobitev Mladinskega centra²⁷ dodobra razburila tudi del desnega krila lokalne politične scene, ki je v javni polemiki tudi izumil termin 'ritniki' in z njim označil krog študentov, ki zadnja leta izjemno uspešno kreirajo ta naš lokalni študentski časopis.«²⁸ »Rit vse bolj postaja medij, ki edini res pokriva področje napol in dokončno odrasle mladine v naši mirni dolinici, saj drugi lokalni mediji za kaj takega očitno ne kažejo interesa, ali pa tega preprosto niso sposobni početi.«²⁹

Generacija 'ritnikov' je na čelu z glavnim in odgovornim urednikom »prdelal« celih šest let skozi deset števil. Kar je dolga doba. Sploh za študentski časopis.

RIT

vsaka ima svoj faktor.

Tako dolga doba, da je »Rit ne nazadnje zrasla do te mere, da je sprožila pristno potrebo po takem časopisu, ki pa ne bi izhajal zgolj enkrat ali dvakrat letno, ampak pogosteje.«³⁰ To dolgo obdobje je prineslo intenzivne

²³ Cool cat, 1, 1992.

²⁴ Glej <http://www.walk.to/ssk>, RIT, letniki 1992–94, 1994–96 in 1996–99.

²⁵ 20 letnikov študentske Riti, intervju z Juretom Trampušem, Naš čas, 13. 2. 1997, 6.

²⁶ Prav tam.

²⁷ Glej prispevek J. Trampuša.

²⁸ Aleš Črnič: Poslednja RIT nekega obdobja, Žabja perspektiva, Naš čas, 15. 4. 1999, 6.

²⁹ Prav tam.

³⁰ Prav tam.

splošne družbene spremembe in nastanek Mladinskega centra (ki je bil mogoče sposoben (in željan) izdajati časopis) in s tem spremenjeno vlogo in pomen študentskega časopisa. »Prav zato bo morala nova generacija študentov dodobra razmisliti, kako naprej.«³¹ »Pred novo generacijo ritnikov stoji težavna naloga, kako dostojno nadaljevati projekt.«³² Da je bila naloga res težavna potrjuje dejstvo, da je bilo od »poslednje Riti nekega obdobja«, od aprila 1999 do konca leta 2002, do koder sega naša zgodba, izdana ena sama Rit,³³ Mladinski center Velenje pa do tega datuma ni iz-

dal nobenega časopisa.

Ritni zgodbi pritiče še zgodbica o Ritki,³⁴ ki je »informatorec ŠŠK-ja in takorekoč podružnica glasila ŠŠK Rit.«³⁵ Ritko je kot ŠŠK informatorec zamenjal Akademc, ki so ga člani ŠŠK-ja prejeli po pošti na dom.³⁶ Konec leta 2000 so člani kluba začeli prejemati Skovik.

Pomembni ŠŠK informatorji in sprotni komentariji pa so pojavili v lokalnem časopisu. V Šaleškem rudarju so tu in tam objavili poročilo s študentske skupščine³⁷ ali razgovora s študenti³⁸ ali pa komentar katerega od študentov.³⁹

³¹ Prav tam.

³² Aleš Črnič: *Vse teče*, RIT 23, 2001.

³³ RIT 23, 2001.

Moramo pa omeniti posebno izdajo RIT-i, izdano ob deseti obletnici Dneva mladih in kulture: Prva desetletka, urednik: Jure Trampuš, ŠŠK, 2000.

³⁴ Edina arhivirana Ritka je RITKA, izdana na akademskem plesu leta 1994, ki pa je uvrščena v 17. letnik RIT-i (1993/1994).

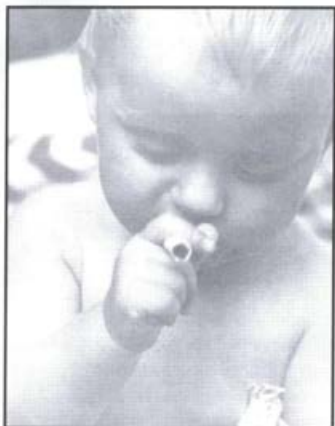
³⁵ RIT 5 (1980/81) povzema iz RITKE, 2, 1979 (v akad. l. 1978/79 so izšle tri RITKE: novoletna, pustna in majska); kasneje so izhajale redkeje.

³⁶ Naš čas, 28. 1. 1999, 9.

³⁷ Skupščina študentov, Šaleški rudar, 31. 10. 1969, 3.

³⁸ Študenti o gospodarski reformi, Šaleški rudar, 29. 11. 1965, 3.

³⁹ Kdaj v Ljubljani dom za študente velenjske občine?, Šaleški rudar, 10. 3. 1972, 6.

Ko bom velika bom studentka, da bom žiher brala RIT!

V sredini sedemdesetih se znova zgodi preobrat, in sicer obsežna poročila tako novinarjev današnjega Našega časa⁴⁰ kot študentov.⁴¹ Leta 1990 študentje v Našem času oblikujejo informativno rubriko, ki jo poimenujejo Študentski vogal.⁴² Čez tri leta pa se zasliši vzklík Cankarjeve matere: »Študent naj bo!«⁴³ Pisca rubrike⁴⁴ ne prina-

šata le tekočih ŠŠK informacij, temveč tudi razmišljanja o aktualnih⁴⁵ ali pa vedno aktualnih dogajanjih.⁴⁶ Nato pa je rubrika do konca obravnavanega obdobja, s svetlimi izjemami, ostala zgolj ŠŠK-jevsko informativna. Je pa v nizu odpiranja novih rubrik v Našem času pomembno leto 1998, ko se razpihnejo Žabje perspektive.⁴⁷ »Ideja o tej kolumni se je kakšno leto rojevala v krogu 'ritnikov'«. ⁴⁸ Žabja perspektiva je pogled od spodaj, kjer trije domači predstavniki »generacije X« enkrat tedensko bralce vabijo, da pogledajo na svoje mesto, državo, pa tudi na »širšo domovino« iz njihove žabje (ljubljske – op. A.K.) perspektive.⁴⁹

Nov medij, ki ga želi ŠŠK zavzeti, je radio. A tako hitro ne bo šlo... »Na lanski skupščini smo dobili enoglasno podporo vseh političnih činiteljev za radijsko oddajo, skupaj z OK ZSMS, na Radiu Velenje. Do danes, en mesec pred skupščino, lahko mirne duše rečem, da od tega

⁴⁰ Npr. Redna letna skupščina študentov velenjske občine. Študentje pričakujejo več pozornosti, Naš čas, 31. 10. 1974, 8.

⁴¹ Npr. Preprečiti odhajanje kadrov iz občine, Naš čas, 6. 2. 1976, 2.

⁴² Prvič tako poimenovana rubrika v Našem času nosi datum 8. 3. 1990, 9.

⁴³ Prvi vzklík zasledimo v Našem času 18. 11. 1993, 5.

⁴⁴ Rubriko med leti 1993 in 1998 kreirata Jure Trampuš in Peter Lojen.

⁴⁵ A ti sploh veš kaj se dogaja, Naš čas, 7. 4. 1994, 11.

⁴⁶ Maške, psi in študenti, Naš čas, 21. 3. 1996, 8.

⁴⁷ Aleš Črnič, Žabja perspektiva, Naš čas, 1. 10. 1998, 6.

Pionirji kolumne so Aleš Črnič, Dare Hriberšek in Jure Trampuš. Kolumno je do konca leta 2000 krojilo kar nekaj »začetnikov-plezalcev po lestvi družbenega življenja« (A.Č., Žabja ...).

⁴⁸ Prav tam.

⁴⁹ Povzeto po: A.Č., Žabja ...

Racionalno izbrane teme ali RIT je revija Šaleškega študentskega kluba, izhaja pa kot ponavadi vsako leto. Lani smo bili glasilo ŠŠK, letos smo revija ŠŠK, drugo leto pa bomo kot izgleda že tabloid ŠŠK. KOLEKTIVNI POSLOVODNI ORGANI: Peter Croznik-Peč, Alei Ojsteršek-Leti, Boris Kompare in Matjaz Salej (direktor KPO). ŽURNALISTI so bili: Tiger of Sembric, Ditka, Baltek, Medo, Alei, Peter Pušnik (P.P.), Uroš, Džinks, Srboljub, Vinko, Alex in N.N. Čizneka smo skoraj porabili! FOTO: Lesinar; RETUŠ: Pečac; NASLOVNICA: Dura, Dozo, Huratov PC, Director, Lesi, Peč; TISK: Gutenbergova tiskarna v Mainz; CENA: Boljš da ne povemo (4,5 DEM). Zahvaljujemo se gostinskemu tokaču Jezero za dobro postrežbo, posebej pa še "Old Stiskarna klubu", če bo v času izdaje še obratoval, iztoku in Anžki za potrpežljivost ob poznih urah in (vedalje bolj)šo postrežbo in seveda še nekemu. KONTAKTNI NASLOV: OK ZSMS Velenje. Letnik XV, številka 12. Na naslovnici je eden izmed številnih protestnih zborov v zadnjem letu, protestirajo pa študentje proti nepravilni prometni ureditvi na velenjskem Titovem trgu. Glasilo je z odlokom ŠŠK (30. 11. pred 29. leti) oproščeno vseh davčnih obveznosti!

VRHOVNI ŠTAB ODDE:

stanovanje Trampuš, Glinška 2a, Ljubljana ter delno stanovanje Majcen / Grubelnik, Glinška 2b, Ljubljana (prehod čez teraso)

ČAS: od sobote do četrtega leta Gospodovega 1996

KONZUMACIJA: (2 gajbi Laškega, pol gajbe Merlota, Štok, 5 dointov, 1 kg kofeta, aspirin C, 1 škatla) / dan

KUHARJI: Barbara, Boštjan, Špela, Tanja

Prekmurka

Jutri imam izpit (ob desetih). Danes pa sem, ob enajstih zvečer, pri Velenjčanu Juretu. Dela se RIT. Sama nisem iz Velenja, niti nisem Štojerka. Sem Prekmurka. Kaj pa ima to veze s kratko zgodbo? Nič, le zanimivo se mi zdi, da je en »Prekmurec« na velenjski žurki. Kajti RIT delati je žur, ki pa ni več le velenjski, ampak postaja vseslovenski. Naj živi RIT in žur. Pa naj živi že ta ustni izpit.

Slivo

kljub prizadevanjem s strani mladih še ni nič: kljub resnim obljubam z vseh forumov, Radia, SZDL. Tukaj se vidi primer resnosti do nas.«⁵⁰ Situacija je bila seveda resna, saj so se šaleški študentje že v maju leta 1977 pripravljali na »snemanje oddaje na radiu Študent v Ljubljani za reprodukcijo na Radiu Velenje.«⁵¹ In ker oddaja kar ni in ni dobila zelene luči, si je na top lestvici največkrat obravnavanih tem na dotodanjih skupščinah ŠŠK-ja priborila še vedno zavidanja vredno drugo mesto (tako za Mladinskim centrom).⁵² »Svečanim obljubam navkljub (toliko, da ni bil napisan pakt o nenapadanju in medsebojnem

prijateljstvu med Radiom in OK ZSMS) velenjska mladina med čestitkami in pozdravi poslušalcev Radia Velenje še ni dobila 15 minut prostora za svoje misli o svojem delu. Že res, da s strani OK ZSMS ni bilo ravno bleščečega navdušenja, ampak tudi Radio Velenje ni imel posebne želje dati ZSMS prilike, da pokaže kaj zna. Ironija – Radio Velenje je glas SZDL – ZSMS pa je vključena v najširšo fronto delovnega ljudstva. Dokler bo informiranje le domena profesionalnih novinarjev – ali ni cilj naše samoupravne družbe informiranje podružbiti (občan naj bo sam svoj novinar)... P.S. Ali ste že slišali oddaji ŠŠK na Radiu

⁵⁰ RIT 3, 1978/79. (Spodaj pa je pripisano: ZADNJA VEST: »Po neuradnih virih smo dobili 3 minute na 14 dni.«).

⁵¹ RIT 2, 1976/77 (EKSPLOATATOR).

⁵² Glej RIT 4, 1979.

Seznam "Sovinih pesmi tedna"

(slišite jih lahko vsak dan ob polpetih na radiu Velenje)

Jani Kovačič ASFALJNI OTROCI (2.-8. 12. 1995)

Djordje Balašević NE LOMITE BI BAGRENJE (9.-15. 12. 1995)

Letedi Potepuhi TI BI RADA (16.-22. 12. 1995)

Bjorg IT'S OH SO QUIET (23.-29. 12. 1995)

Pouges THE NEW YORK FAIRTEIL (30. 12. 1995 - 4. 1. 1996)

Spiritual Pirotehnics DKOL SRCA (5.-11. 1. 1996)

Pankrti TOTALNA REVOLUCIJA (12.-18. 1. 1996)

Zabranjeno Pušenje PIŠONJA I ŽUGA (19.-25. 1. 1996)

Študent???

«⁵³ Ali so poslušalci oddajo slišali ali ne ostaja zgodovini zamolčano. Študentska oddaja na Radiu Velenje pa je molčala do druge polovice osemdesetih let, ko se je naenkrat zaslišal skovik iz oddaje 'V imenu Sove'.⁵⁴ Sova je bila »takšna kot mora biti. Raznolika, pluralistična, zajebantska, kritična in aktualna. Zato ima različne sheme in koncepte. Zato, da se ne rojeva hegemonizem in sektaštvo. Da ni dolgočasna in razvlečena.«⁵⁵ Oddaja je bila pravi enfant terrible svojega časa: »Posebno obvestilo! Posebno obvestilo! Iz velenjskega živalskega vrta je pobegnila divja sova. Ima močne zobe in dolg gobec, ki ga vtika tja, kamor ga ne bi. Najraje se zadržuje na frekvencah 97,2 Mh. Kdor jo najde, naj jo posluša, seveda!«⁵⁶

Kasneje je oddaja s Pungartnikovim Korlom iz Belih Vod, Stančem, Ledermucem, Mimici in Batini iz Gorjancev postala ruralno humoristično naravnana.⁵⁷

S ŠŠK mediji pa še nismo opravili. ŠŠK je svojo epizodo (kratko sicer) odigral tudi na lokalni televiziji VTV,⁵⁸ kasneje pa se bolj posvečal informiranjem preko videostrani iste televizije.

Preden zapremo to poglavje omenimo še spletne strani ŠŠK-ja. Na naslovu www.walk.to/ssk lahko najdete vse od prve do zadnje Riti, zgodovino, projekte in ostale aktualne informacije. Preko tega naslova ste se letos lahko »uradno naročili na akademski ples.«⁵⁹ Spletne strani niso vidneje pretresle dela v klubu. Omenimo le še predlog oblikovanja ŠŠK-jeve spletne knjižnice, kjer bi lahko študentje objavili svoje seminarje.⁶⁰

⁵³ Prav tam.

⁵⁴ Glej prispevek D. Martinška.

⁵⁵ V imenu Sove 9, iz arhiva D. Martinška.

⁵⁶ V imenu Sove, 21. junij 1991, Odcepitev, iz arhiva D. Martinška.

⁵⁷ Glej Naš čas, 4. 12. 1997, 14.

⁵⁸ Glej prispevek D. Hriberška.

⁵⁹ Naš čas, 9. 3. 2000, 10.

⁶⁰ Naš čas, 8. 3. 2001, 11.

'ŠŠK PODOBO NA OGLED POSTAVI'

»V letih intenzivne izgradnje Velenja se je ogromno zgradilo tudi s pomočjo udarniškega dela.«¹ Načrti so bili ambicio-

Kar se je dogajalo zvečer, ne bi razglabljal, naš tihi dogovor pa je bil, da se reka »ibi Baccus, ibi Venus« (kjer je Bakh, je tudi Venera), ne bi držali.

To bi pomenilo nekako takole: kjer se pijančuje, se tudi nečistuje. Vsi pa smo bili enotni, da po smrti ne bo nobenega kozarčka več!

zni: »Med drugim so celo predvideli, da bo Velenje že v desetih letih večje kot Celje.«² Preoptimistično, ni kaj.

Preoptimistična pa je bila tudi zahteva, naj še študentje pristopijo k akciji. Ne, ne, oni so raje odfrčali v Ljubljano in »Pod lipo« kovali svoje lastne akcije. In skovali so akademski ples z brucovanjem.

Gala prireditev Šaleškega študentskega kluba, njihov »veliki« dogodek v mestu Gogi.«³ Njegova vloga je tako močna in

kompleksna, da sem mu sklenila odmeriti posebno poglavje.

Poleg plesa so v dolini, kjer se je gradil socializem, šaleški študentje v velenjskem pravkar zgrajenem kulturnem domu (1960) priredili večer ciganske lirike, kjer je nastopil Vili Vodopivec.⁴

Podobnim kulturnim večerom, ki bi jih klub organiziral, v virih ne sledimo. Ampak, ali ni ubrano petje narodnih pesmi dvajsetih ali tridesetih študentov v hotelu Paka,⁵ tako, za kakšen liter na račun hiše, tudi neke vrste kulturni večer? In ali v času, ko so prestrašene mame v časopisu spraševale, ali naj s silo dosežejo, da si sinovi do vratu dolge lase skrajšajo,⁶ lahko kot kulturni večer štejem koncert skupine 'The Colours'?⁷ Saj »kadi samo bas kitarist. Kadar pa zaigrajo, se jim prsti ne ustavijo kmalu. Mladi so takrat z njimi najbolj zadovoljni.«⁸

Preden odhitimo v naslednje desetletje pa omenimo še razstavo mladih v mladinskem klubu, ki je bil še v polnem zagonu. »Vsako leto bodo na dan mladosti priredili v naši občini razstavo mladih. Ti bodo prikazali, kaj zmorejo v prostem času

¹ Damijan Kljajič, *Velenje po letu 1945*, v: Velenje, 2001: 291.

² Prav tam.

³ Mesto Goga je predstavljal v začetnem obdobju Šoštanj, kasneje pa Velenje.

⁴ Glej M. Trampuš, intervju.

⁵ Glej prispevek F. Avberška.

⁶ Šaleški rudar, 31. 10. 1968, 7.

⁷ Skupino 'The Colours' so mladi v dolini dobro poznali, saj so bili njihovi ritmi poskočni in razgibani. Ime so povzeli po istoimenski protestni pesmi, ki je napisana proti vojni. Član skupine je bil tudi Vlado Planko, kasneje eden od udeležencev zasedbe Filozofske fakultete leta 1971.

⁸ Šaleški rudar, 14. 9. 1967, 5.

na literarnem, likovnem in tehničnem področju.«⁹

Eden izmed debatnih večerov v Nami.

In že smo sredi sedemdesetih, kjer so v program dela, pod točko II.: Kulturno in športno delovanje, med drugim zapisali: Organizacija ogledov kulturnih prireditev v Ljubljani in Velenju in sodelovanje študentov iz ŠŠK v APZ Tone Tomšič in AFS France Marolt.¹⁰

Precej načrtov so tudi izpeljali: »Lani smo obiskovali abonmajske predstave v MGL, šli skupaj v kino, na jazz, organizirali literarni večer v Velenju, pripravili razstavo fotografij, ustanovljali pevski zbor,¹¹ ki je doživel svojo prvo predstavitev na letni skupščini ŠŠK, poseben odbor je skrbel za vzdušje na AP, poseben odbor je sestavil oddajo za Radio Velenje (upajmo, da bo kdaj zagledala luč sveta oz. spustila svoj glas na nek tihi dan) in

na koncu se trudimo, da bi letos z novimi močmi naredili še kaj. Ustvarjalci in ljubitelji lepega, ZDRUŽIMO SE!¹²

In moči so združili v pravkar ustanovljenem univerzitetnem mestu Maribor (2.7.1975 – op. A.K.). »V mesecu marcu letos je Predsedstvo pokrajinskih

Kje je bruc
K.?
Uprava ŠŠK-
ja poziva
perspektivnega
bruca, ki je
neke noči
obljubil, da bo
organiziral
ogled
Pivovarne
Laško. Poln
avtobus ŠŠK-
jevcev
nestrpno
čaka na to
življenjsko
preizkušnjo,
brusi si nohte
in jetra.
Bruca K. pa
od nikoder!

klubov v Mariboru organiziralo razstavo, s katero naj bi študentski pokrajinski klubi predstavili značilnosti svoje občine »Od kod prihajamo«. Tudi mi smo predstavili našo občino, predvsem z gospodarskega in kulturnega vidika. Razstava je trajala teden dni in je bilo zanjo precejšnje zanimanje.«¹³ In

»mariborski« Šalečani so del kulturne energije ponesli v dolino: »Mariborčani smo v Kulturnem domu pripravili nastop folklorne

⁹ Šaleški rudar, 1. 6. 1967, 7.

¹⁰ Naš čas, 20. 12. 1974, 10.

¹¹ V virih večkrat sledimo ustanavljanju ŠŠK pevskega zbora. Naslednji poskus je sledil v letu 1980/81, ko je pevski oktet (brez basa) ob novoletnem programu za cenjeno ŠŠK-jevsko občinstvo v Mariboru prejel navdušene ovacije občinstva, ko je zažvrgolel ŠŠK-jevsko himno (RIT 1980/81). Kot lahko beremo v RIT-i 8, je bil zborček aktiven še v tem letu. Konec osemdesetih je na novoletnih plesih, brucovanjih ipd. navduševal oktet Marjetice, ki je imel koren imena v Buldožerjevem oktetu Marjetica in njihovi interpretaciji pesmi Voli me (RIT 12, 1989). Glej tudi prispevek M. Šaleja.

¹² RIT 2, 1976/77 (Eksploatator).

¹³ RIT 1, 1975/76.

<p>-ŠŠK> Yes we are alone <Strawberry> Yes... <ŠŠK> How is America today? <Strawberry> Nothing really special... O I got cold! <ŠŠK> Is much sex in winter :) <Strawberry> Shut it Kungman, I had good sex this morning :) <ŠŠK> I I I I I I I I <Strawberry> Yes, it was smok, but that doesn't mean I had enough <ŠŠK> Where would we do ? I prefer yesterday's zhooos... ELEVATOR <Strawberry> I hate Aeronauts... I feel very romantic today <ŠŠK> ?? anwen <Strawberry> burning fire, big bed <ŠŠK> kiss me, please me <Strawberry> kiss me, hugh me, put me down <ŠŠK> a lily kidy happy happy <Strawberry> What do you me ~~~~~ <ŠŠK> Nothing. I movie. dishes are off, or bra, everything <Strawberry> COME ON FUCK ME !! <ŠŠK> beer to the nipple, spouse suck</p>	<p>your I.I.I.I with other hand <Strawberry> = wawo: some to push usapassusa <ŠŠK> watch out, here I come again <Strawberry> = I I suck your dick axox what a man B = = = = = O <ŠŠK> That's me baby, some on dont stop cause on come on baby take me to your kingdom of passion and desire <Strawberry> = (AAA PUSH in it without damn condom - NO AIDS THROUGH FIC <ŠŠK> BB <Strawberry> fuck me fuck me fira x A s apush faster saucousout <ŠŠK> = oooo hoi hoi o o o o <Strawberry> = i must go now, sorry STRAWBERRY LEFT CHANEL #344 <ŠŠK> = NOT NOW, PLEASE <ŠŠK> /left #344 /left #xax quit "connection closed" "returning host" local exit exit log out</p>	<p>Posebna uporaba ločil na BBS-ih, mrežah,...</p> <p>I) nasmeh II) nasmeh z namigom III) nezadovoljstvo, žalost IV) nagajni nasmeh V) nasmeh človeka z očali VI) žalosten človek z očali - < - < - @ roža (za romantične zmenke v privatnih sobah) B = = = D erekcija (vulgarno) G, I, J) dojke (vulgarno) K) penis L) vulva (zelo vulgarno) M) clunka (zelo vulgarno) N) penis v vagini (zelo vulgarno, ne priporočamo) O) penis v danki (zelo vulgarno, ne priporočamo) P, Q, R) penis med dojkami (zelo vulgarno, ne priporočamo)</p>
---	---	--

Ššk-jev literarni nokturno.

skupine, ki deluje pri Zvezi afriških študentov v Mariboru. Prikazali so nam nacionalne plesne iz vseh predelov črnega kontinenta. Povedali so nam tudi nekaj zanimivosti iz njihovih dežel in o tem, kako so se vživeli v študij in življenje pri nas.«¹⁴

»V začetku osemdesetih je bilo v Ljubljani zelo zanimivo. Začelo se je ekološko in mirovno gibanje, punk, odprl se je K4, aktualna je bila Nova revija. Zdelo se mi je, da sem v Ljubljani prav zadihal, v Velenju pa je bila nekakšna blokada in še vedno čas enumija, vsaj formalno.«¹⁵

In v teh časih si je najboljše program zastavila prav kulturna komisija: »Poleg tradicionalnih akcij, kot sta sodelovanje pri organizaciji akademskega plesa 83 ter priprava glasbenih večerov, bodo delo in življenje študentov oživile mnoge nove. Tako načrtujejo večere amaterskih filmov, kviz, plesne vaje, naša literarna snovanja naj bi zagledala luč sveta v glasilu Rit, za poživitev kulturnih večerov pa bodo v goste povabili folklorno skupino, pevce, pianiste in še koga. Ob pomoči amaterske gledališke skupine pa načrtujejo igrice na Titovem trgu.«¹⁶ Naslednje leto ni bilo nič drugače: »Kultura je eno področij delovanja ŠŠK, kjer so študentje vse leto najbolj delavni. Novost je ustanovitev ženskega pevskega zborčka in organiziranje plesnih vaj.«¹⁷ Delovanjem na kulturnem področju je bilo skratka tako močno, da so se srednješolci in študentje pretreseni razhajali pred kulturnim domom, saj so ugotovili, da se njihovi kolegi ukvarjajo celo s prebiranjem pesmi in nasploh s KULTURO.¹⁸

¹⁴ Prav tam.

¹⁵ T. Smonkar, intervju.

¹⁶ Naš čas, 11. 11. 1982, 5.

¹⁷ Naš čas, 17. 11. 1983, 2.

¹⁸ Glej RIT 6, 1980/81.

že smo ugotovili, da se je prostor v Ljubljani odpiral. V Velenju, pa je »Medo še zmeraj sanjal

KITARIADA

Vsi lomilci src, ki za to dejanje uporabljate kitaro, ste vabljeni v MC Velenje v petek, 23. aprila. Tam boste lahko ob spremljavi nežno zvenceh kitarskih strun zapeli svoje lastne skladbe in si nabrali celo vrsto oboževalcev in oboževalk. Vsi ostali ste vabljeni k poslušanju.

o kulturi«¹⁹ in se spraševal »Kaj se dogaja v tem mestu?«.²⁰ Urednik RIT-i pa je v uvodniku ugotavljal, da je Saleška dolina prostrano in globoko, a na žalost precej pusto in osiromašeno morje kulturne scene.²¹

Občutek praznine na področju mladinske kulture,²² ukinitev 25. maja - Dneva mladosti²³ in dobro sprejet

študentski kulturni večer²⁴ so bili dovolj močni simptomi za spočetje »Dneva mladih in kulture«.²⁵

ŠTUDENTSKE ŽELJE

Pička
ajd u pičku
u pičku preko pičke
u pičku kroz pičku
pička na pički
pička brez pičke
brez pičke pička
na pičku pička
DAJTE pičku!!!

Uredništvo

»In zaradi teh simptomov, proti zaspanosti našega mesteca, ki se je z rojstvom nove države znašlo pred novo krizo identitete, je ŠŠK ponudil zdravilo v obliki mladinskega kulturnega festivala. In je delovalo. Predpisana doza se je počasi večala, tako da je Dan mladih in kulture dru-

¹⁹ RIT 12, 1989 (Revija za telesno in umsko kulturo).

²⁰ Prav tam.

²¹ RIT 14, 1991.

²² »To je bilo obdobje, ko razen Kina 16 in Foto kluba Zrno pravzaprav med mladimi ni bilo podobno delujoče združbe oziroma organizacije, da bi se z idejami, drugačnim načinom razmišljanja in s svojim delom vključevala v mestno življenje in kulturno razgibavanje mladih kot obvezen segment ob bok tedaj edinemu na tem področju živemu organizmu – Kulturnemu domu Velenje.« (Marjan Kukovec, *Ni težko spočeti*, v: Prva desetletka, 2000).

²³ »Vsaj na ta dan se je nadvse bogata in izjemno pestra punk-rockovska produkcija naše širše domovine predstavljala na velikem odru sredi Titovega trga.« (Aleš Črnič, *Kultura mladih v dolini miru*, v Prva desetletka, 2000).

²⁴ »Študentski kulturni večer bi se naj prvotno odvijal na velenjskem gradu, a je bil zaradi slabega vremena prestavljen v Stiskarno in Plac. Zvezde večera so bili: oktet Marjetice, čelistka Jerica, poezije Marjana Kukovca in stare burleske.« (Naš čas, 28. 6. 1990, 6).

²⁵ Glej tudi prispevek M. Kukovca.

go leto trajal že cel dan, tretje leto dva, prav kmalu pa celo tri dni. Petkovi večeri so praviloma dobili etno-jazz karakter in so se odvijali v prijetnem ambientu grajskega atrija, pravi veliki rock koncerti pa so širni Sloveniji odkrili enega najlepših prostorov za tovrstne prireditve (travnik pred velenjskim gradom – op. A.K.).²⁶ »Koncertno dogajanje je kmalu dopolnil bogat plesno-gledališki program, likovne razstave, video in filmski cikli ... Pravi pravcati vikend festival, ki je mladim po letih in duhu ponujal slovensko in praviloma tudi mednarodno kulturno produkcijo, hkrati pa je širši javnosti predstavljal dela mladih lokalnih ustvarjalcev.«²⁷ Med študentske

vrste se je tedaj vključila zelo ustvarjalna generacija bivših gimnazijcev, ki se je v tem prostoru že dokazala: z zelo odmevnim dijaškim festivalom Gimnazijada, gimnazijskim glasilom Špric, predstavami v okviru KUDIC-a ... Študentska generacija prve polovice devetdesetih je dihala za festival, prav tako pa je tudi med letom skrbela za pestro kulturno dogajanje: ŠŠKZ (Šaleški študentski komorni zbor) je navduševal s svojimi koncerti,²⁸ Plac je bil prostor za razstave,²⁹ koncerte³⁰ in podobne kulturne konzume. Nadebudna ŠŠK sekcija Kreator pa se je odločila, da bo skrbela za kulturno dimenzijo ŠŠK-ja in mesta Velenje.³¹

BICIK'L RALLY

juniij, '83, 9⁰⁰
 start pred Delavskim klubom

 19⁰⁰, nekje ob Savinji
 vsi smo pijani
 nekaterim je slabo
 drugi bruhaajo
 vsem je lepo
 saj je še ena
 fešta
 za nami

²⁶ Aleš Črnič, *Kultura mladih v dolini miru*, v: Prva desetletka, 2000.

²⁷ Prav tam.

²⁸ Ob prvi obletnici delovanja: *Polno petje ob polni luni in v polni cerkvi*. Majhna cerkva Sv. Andreja v Šaleku je bila v soboto zvečer premajhna za vse, ki so želeli prisluhniti koncertu ŠŠKZ-ja. Pred dobrim letom dni se je ustanovil v okviru ŠŠK-ja na pobudo pevcev, v večini študentov, vodstvo pa je prevzel Joži Šalej, študent akademije za glasbo. (Naš čas, 22. 12. 1994, 10).

²⁹ Npr. ŠŠK kronikalije: *Plac razstave (nov-dec-feb)*, RIT 18/1, 1995.

³⁰ Npr. *Jazz&drugs in PlacnRoll*, RIT, 17/3-4, 1994

³¹ *Kreator; statut formacije*, RIT 18/2, 1995.

Časovno že v drugi polovici devdesetih so za obetavne mlade glasbenike, ki v krutem svetu 'showbiznisa' nimajo možnosti, pripravili Kitariado.³² Mlade velenjske skupine pa so svoj prostor našle na zgoščenki Lignit.³³ CD Lignit je doživel pro-

**VELENJE NE
POTREBUJE
ŠŠK-JA ZA
ORGANIZATORJA
PRIREDITEV!**

mocijski koncert tudi v K4 v Ljubljani (15. december 1998) in na ŠTUK-u v Mariboru (23. februar 1999). Tiste noči sta se centra študentskega življa spremenila v povečan Plac, šaleški študentje pa so svoj vikend doživeli že sredi tedna.

A vrnimo se nazaj k festivalu Dan mladih in kulture. Po letih, ko je festival »vzgojil določeno ciljno publiko, ki hvaležno spremlja dogajanje v sodobnem popularnem kulturno-umetniškem prostoru«,³⁴ se je tako aktualna, kot tudi generacija, ki je v preteklosti kreirala festival, zavedla, da so začele moči poenjati in da so potrebni novi pristo-

pi in nove ideje³⁵ ter morda tudi nove usmeritve ŠŠK-ja.³⁶ Znova se je odprlo staro vprašanje: ali delati in nadaljevati stvari le zato, ker so to počeli predhodniki, ali pa se dodobra izprašati, zakaj sploh delati festival in kaj želimo povedati ali enostavno prekiniti s tradicijo. Vprašanje se je postavilo tudi v času, ko je Mladinski center že odprl svoja vrata in se je pod njegovim okriljem (seveda pa tudi ob izdatni pomoči ŠŠK-ja) rodil in začel rasti festival Mladih kultur Kuni-gunda. »Festival je nastal po desetletju izkušenj z Dnevi mladih in kulture in zaradi hude lakote po kulturno-umetniških dogodkih, ki v našo dolino redko zaidejo. Organizacijskemu odboru je okrog sebe uspelo združiti nemajhno skupino navdušencev, ki pod okriljem Mladinskega centra in ob prijazni moči Šaleškega študentskega kluba vsako leto na prelomu poletja v šolski september na velenjske ulice pričarajo urbani kulturni vrvež, ki nagovarja tako mimoidoče kot tiste nepotešljive odvisneže.

KREATOR

STATUT FORMACIJE

³² <http://www.walk.to/ssk>, projekti/kitariada.

³³ LIGNIT, Plac records 1998, produkcija ŠŠK 98, založništvo Pozoj 1998.

Plošča Lignit je doživela tudi svoje nadaljevanje: leta 2001 je bil izdan LIGNIT 2, ki je s svojo promocijo pričel 19. aprila 2001.

³⁴ Aleš Črnič: *Kultura mladih v dolini miru*, v: prva desetletka, 2000

³⁵ Glej Aleš Črnič: *Mladi, kultura in grad – devetič*, Žabja pespektiva, Naš čas, 20. 5. 1999, 5.

³⁶ Glej *Velenje ne potrebuje ŠŠK-ja za organizatorja prireditev!*, intervju s predsednikom ŠŠK-ja Petrom Lojenom, Naš čas, 14.5. 1998, 5.

RES NULABUS	1	2.50	1000 milj od
VAJNA ZA A. CHAZELI PRE	2	2.50	Vinko 5
OL	3	2.50	Preobrnaba
OL	4	2.50	Squaw
KJA	5	3.54	Qetkum zver
VON FINIRE MAI	6	3.19	Znengo
MANDR DOORA	7	3.50	Kotkag
KLJICNI TESTIRANJE	8	4.45	Mohreden glas
DRŽAVA V MA	9	1.57	Zakaj?
KANJA KV. NIET	10	1.40	Butbarski vlak
NETIEM TIRIYED	11	1.40	Koliza

Lignit 2
 1. RES NULABUS - Dva vide
 2. SORBITRIS (DVA) - Dva 1 track na ball v
 3. A PEXI CASAI - Slikovni
 4. BRICK - Audio obsejati
 5. WIG - Spetiva
 6. KINCA TIRIYED - 30 skladb
 7. DICK - Če bi ostala
 8. AAO - S.O.S.
 9. BRICKS - 1 kasetna zvezek
 10. DICK - 30
 11. SORBITRIS - 1 kasetna zvezek
 12. KINCA TIRIYED - 30 skladb
 13. KINCA TIRIYED - Dva vide
 14. BRICK - Dva vide
 15. S.O.S. - 1 kasetna zvezek
 16. PEXI - Pexi v sene
 17. DICK - 30
 18. PEXI - Pexi v sene
 19. BRICKS - 1 kasetna zvezek
 20. BRICKS - 1 kasetna zvezek

Zgoraj: Zgoščenka Lignit izdana leta 1998.
 Spodaj: Zgoščenka Lignit 2 izdana leta 2001.

V jeziku kulture in umetnosti. Z namenom, da bi čim več – predvsem mladim – obiskovalcem postal domač. Da bi ga znali brati, mnogi med njimi pa se v njem tudi učinkovito izražati.»³⁷

Vrnimo se še zadnjič na začetek DMK-ja: »Namen te prireditve je bil v tem, da vzbudimo mlade interese in da povabimo predvsem tiste, ki nekoč še kaj bodo. Dandanes je ravno obratno. Res je najlažje in celo rentabilno vreči na mizo nekaj tisoč mark in pripeljati najbolj mega skupino, ki bo zažgala.»³⁸

Analiza rubrike Študent naj bo zadnjih nekaj let pokaže, da kulturna produkcija ŠŠK-ja v zadnjih letih bazira predvsem na (so)organizaciji glasbenih in v manjši meri tudi gledaliških predstav. Lastne produkcije je izjemno malo.³⁹

Na trenutke se zdi, kot da oba festivala ne najdeta skupnega imenovalca.

Leta 2002 je bil DMK razpotegnjen na dober teden, medtem ko je Kunigunda časovno ostala nespremenjena, a vsebinsko osiromašena.

³⁷ Aleš Črnič na: [HTTP://www.walk.to/ssk_projekti/kunigunda](http://www.walk.to/ssk_projekti/kunigunda).

³⁸ Marjan Kukovec, Ni težko spočeti, v: Prva desetletja, 2000.

³⁹ Glej tudi prispevek M. Šaleja.

LITERATURA

1. Ana Benedetič: Poti do univerze, Studia humanitatis, 1999.
2. Bernardka Maček: Študentsko gibanje ob konce 60. in začetku 70. let, B – diplomska naloga, mentor: dr. Avgust Lešnik.
3. Dunaj in Slovenci, uredila Darja Mihelič, SAZU, 1994.
4. Ilustrirana zgodovina Slovencev, Mladinska knjiga, Ljubljana, 1999.
5. Josip Vošnjak: Spomini, uredil Vasilij Melik, Slovenska matica, 1982.
6. Mirjana Ule: Mladina za modernizacijo družbe, Marksistični center CK ZKS, Ljubljana, 1989.
7. Slavko Kremenšek: Slovensko študentovsko gibanje 1919–1941, Inštitut za zgodovino delavskega gibanja, Ljubljana, 1972.
8. Statut Zveze socialistične mladine Slovenije, Republiška konferenca ZSMS, junij 1983.
9. Študentsko gibanje 1968–1972, skupina avtorjev, KRT, 1982.
10. Velenje, Razprave o zgodovini mesta in okolice, uredil Tone Ravnikar, Velenje: Mestna občina, 1999.
11. Zbornik 1994/1995, zbirka Šaleški razgledi, 11. zvezek, KCIN, Založništvo Pozoj, Velenje, 1994.
12. Zbornik raziskovalnega tabora v letih 1999 in 2000, zbirka Okolje, 4. zvezek, uredil Matjaž Šalej, Erico Velenje, april 2001.
13. Zgodovina za vse, L. 1, št. 1, Zgodovinsko društvo Celje, 1994.

VIRI

1. Cool Cat, ŠŠK Velenje, maj 1992.
2. Frane Adam, intervju opravljen za potrebe razstave »Zasedba Filozofske fakultete maj/junij 1972«, avtorica Ana Kladnik.
3. <http://skis-zveza.si>
<http://www.walk.to/ssk>
<http://kunigunda.org>
4. Jaša Zlobec, intervju opravljen za potrebe razstave »Zasedba Filozofske fakultete maj/junij 1972«, avtorica Ana Kladnik.
5. Neobjavljeni intervjuji:
Milan Trampuš, Ljubo Dovšak in Borut Jenko
Dragan Martinšek

6. LIGNIT, *Plac records 1998, produkcija ŠŠK 1998, Založništvo Pozoj 1998*
LIGNIT 2, *Plac records 2001, samozaložba.*
7. Naš čas: 2. marec 1973, 16. avgust 1974, 31. oktober 1974, 20. december 1974, 30. maj 1975, 6. februar 1976, 14. maj 1976, 27. oktober 1978, 12. januar 1979, 21. september 1979, 19. oktober 1979, 6. marec 1981, 10. oktober 1981, 7. januar 1982, 21. januar 1982, 11. november 1982, 9. december 1982, 17. november 1983, 19. januar 1984, 27. marec 1986, 14. april 1988, 21. april 1988, 23. februar 1989, 3. marec 1989, 15. junij 1989, 14. december 1989, 11. januar 1990, 18. januar 1990, 8. marec 1990, 28. junij 1990, 21. november 1991, 7. oktober 1993, 18. november 1993, 17. marec 1994, 31. marec 1994, 7. april 1994, 20. oktober 1994, 22. december 1994, 18. januar 1996, 21. marec 1996, 13. februar 1997, 4. december 1997, 7. maj 1998, 14. maj 1998, 1. oktober 1998, 10. december 1998, 25. februar 1999, 15. april 1999, 13. maj 1999, 20. maj 1999, 17. junij 1999, 11. november 1999, 9. december 1999, 9. marec 2000, 23. marec 2000, 30. marec 2000, 11. maj 2000, 8. marec 2001, 25. oktober 2001.
8. Občinski odbor SZDL Šoštanj – Velenje, fasc. 3-8, 1959-63, Arhiv Celje.
9. Poročilo nadzorne komisije ŠŠK-ja za leto 1999/2000, arhiv ŠŠK.
10. Posnetki oddaj »V imenu sove« iz arhiva Dragana Martinška.
11. Prispevki in intervjuji objavljeni v zborniku.
12. Prva desetletka, posebna izdaja RIT-i, uredil Jure Trampuš, ŠŠK, maj 2000.
13. Racionalno Izbrane Teme (RIT), izdaja Šaleški študentski klub, letnik/številka: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17/1, 17/2, 17/3-4, 18/1, 18/2, 19/1, 20/2, 22, 23.
14. Sobotna priloga, Delo, 3. maj 2003.
15. Šaleški rudar: 1. maj 1965, 7. oktober 1965, 29. september 1965, 4. november 1965, 1. junij 1967, 14. september 1967, 4. oktober 1968, 23. april 1968, 31. oktober 1968, 25. december 1970, 10. marec 1972.

PRILOGA

Seznam predsednikov in predsednic Šaleškega študentskega kluba.

Zgoraj levo: Na študentski zabavi bivši in aktualni predsednik v prijateljskem objemu.

Zgoraj desno: Na izletu v Crikvenici je fotograf zabeležil tekmo: Kdo ima večji trebuh, med bivšim in aktualnim predsednikom. Zmagal je Sajč.

Sredina: Program na Akademskem plesu v Nami, januar 1982.

Spodaj: Brucovanje v Mladinskem centru leta 2002.

14. marec: Predstavitve kluba na maturantskem plesu (Rdeča dvorana, Velenje)

15. marec: Zasaditev študentske trte in ustanovitev Kluba akademske kapljice (Plac, 16.00). Prinesite motko, grablje, samokolnico in vso ostalo vrličarsko orodje!

15. marec: Potopisno predavanje s poti po Južni Ameriki (Mladinski center, 21.30)

22. marec: Akademijski ples (hotel Toplice, Dobrna 21.00), cena kart: 3100 SIT (za ŠSK-jevce 2200 SIT). Karte lahko kupite v Mladinskem servisu, v Študentskem servisu in v Placu. Za prevoz, hrano in glasbo poskrbimo!

Zgoraj: Program dela.

Sredina: Stroški projekta.

Spodaj: Denar pa se ne dobi tako zlahka.

projekti: Eurok turnir

datum: 13.12.1997

kraj dogajanja: Mladinski center Velenje

vodja projekta: Domen Bastič, Peter Lojen

Opis prireditve:

Sodeležniki je 24 igralcev. Pripravnica je značala 200 SIT za člana in 300 SIT za nečlane. Klub se je plačal članarino pred turnirjem (500 SIT), je bil opremljen pripravnic, zmagal je Simon Miklavžna, drugo mesto je zasedel Niko Jezerski, tretje pa Taja Urhna

Stroški:

št.	oblika blaga	verzija nakupa	znesek SIT
1	magazin	E.K.A. & Z. Standard, Velenje	9.770,00
2	karte	E.K.A. & Z. Standard	12.272,50
3	karte	Zadegni, PK Velenje	1.200,00
4	gimnaz. skrinja	Werner, Velenje	1.000,00
5	karte	OMV Impeche, Velenje	3.800,00
skupaj:			28.042,50

Prihodki od prigriznin:

št. prigriznin	vrstina prigriznine	oblika prigriznine	skupaj
1	200 SIT	pije	2.400 SIT
2	100 SIT	pije	1.200 SIT
3	500 SIT	čajevna	1.500 SIT
4	0 SIT	Taja, Dornon	0 SIT
skupaj:			5.100 SIT

Izguba pri projektu: 19.166,10 SIT

izračun opravil: Peter Lojen

24.4.1998
17:10 MN

10

ŠALEŠKI ŠTUDENSKI KLUB
Tito trg 4

3320 VELENJE

Sprejeto:

Na podlagi vaše prošnje za denarno pomoč pri izvedbi projekta Dnevi mladosti in kulture 1998

vam sporočamo, da v naši banki ne razpolagamo s sredstvi v tej nameni, zato vam žal ne

moremo ustreči.

Lepo pozdravljeni

 banka velenje
banka obkopi d.o.o. velenje
slovenska republika, banka za lokalno banko

Marija Svartina Anton Kopina

Bankovna številka: 04000000000000000000
Številka računa: 0100000000000000000000
Glasbeni račun: 2 122 998 000 00 07

Zgoraj: Vodstvo ŠŠK 1987/88.
Spodaj: In njihovo sestankovanje ...

Magnetogram s sestanka predsedstva ŠŠK v STISKARNI

...klik

Hišnik Kulturnega centra Ivan Napotnik: "Pobi, ka mate pa spet dans?"
Dremel: (priliznjeno) "Tovariš hišnik, en sestanek bomo meli." Hišnik: (mirno, ironično) "A spet, kdo bo pa pospravo, zadnč je blo polno čikov v WC-ju. Žena sploh ni hotla pospraviti."
Baltek: (prepričujoče) "Mi pa že nismo taki, mi smo še vedno pospravili za sabo. To so sigurno pustili ker drugi." Tovariš hišnik se hitro pusti prepričati in kar izgine. Dremel: (glasno) "Pobi u redi je, Kompare dej gajbe iz auta!" Kompare: "ahlo vzburjeno" "Kurba ste frajer..., naj še en pride po drink. Ne bom jes zdej use nosu!" Salej: "Ja zakaj mam pa bruce, Medo pa Suško, ka je zdej!" Medo in Suško: (v zboru) "Spet midva, ku sma že dons tolk plakatov zalimala!" Domen brez besed zagradi gajbi v vsako od svojih močnih difovskih rok in jih odnese iz avta ter tako reši 1. in najpomembnejšo točko dnevnega reda.
Meša: "Ker ma odpirač?" Dremel: (z iskricami v očeh potegne nekaj iz žepa črne usnjene jakne) "Lej ka mi je dons foter prinesu domu, a ni praktično." Baltek: (povzdigne glas nad Jenkotom) "Ugasn že tinto pizdarijo!" Jenko: (cinično) "Ne erat pizda, zdle bo Miami vice." Martinac: (pokroviteljsko) "Pobi, a bi za začel." Baltek: (ga sploh ne posluša) "A si gledu basket, ka sta jih rasturala Tomazec in Faspal." Dremel: (se umeša) "Rasturajo pobi, sam Vrankovič..."
Salej: (ga prekine) "Kak Vrankovič, je preveč hovdrast."

NATIČNI URAD ŠŠK

V preteklem mesecu so se še posebej zblizali nael sodji ŠŠK-jevci: Julka-Birk, Majda-Pavla, Ema-Marko, Irma-Roman, Vanja-Zlatko, Maja-Marjan.

Zelimo jim veliko uspešnosti in pričačujemo, da nam podare obilo bodočih ŠŠK-jevcev. IZKRENO DOBILI ŠŠK-jev iz GEN.

FESTRA NOČNA KRONIKA

12³⁰ L.G.C.M.A.A.K. so prišli rahlo utrujeni v menzo 9. bloka. Na misli so bile tri juhe, ob misli pa dve dekleti. Ob veliki felji po hrani jih je zagrabila strast po eni izmed še pripravljenskih juh. Ker uradnega dovoljenja za priridek obroda ni bilo, so postregli kar sami. Te odločitve je povzročila burno reakcijo in val okorčenja pri F.U. poročeni K. in juha s kmečkimi je namesto v jedilnici L.G.C.M.A.A.K. sfrčala skozi okno. Tako so imenovani trije ostali brez juhe, razjarjena praž osenjena pa brez krošnika in kuhinjske. Situacija se je kmalu posvetila in intervencija ka služba je ostala o tem neobveščena.

14³⁰ S.V. je rahlo prilit gozdnoljiral po lokainem ribniku, zveki iz njegovih ust pa so prekinili spanje s podaj stanujočih prebivalcev. Njihovo pritoževanje je pri miličnikih našlo o na gluhob ušesa in šv. vs tresnitve ni dočakal na s a to določeno sest.

V poznih jutranjih urah sta dva neznanca (močno kozmikativna) zraslapniko in v veliki hotelu voditi, kaj imajo ljudje najrajeji. Predmet njune raziskave so zelo znani artikli: bob i palčke, ribice, prestice. Pri tem sta našletela na m eresumevanje tovarne žrel ter sta še danes na bogo grickaajoč njene proizvode.

MALE OGLASI MALI OGLASI MALI OGLASI MALI OGLASI

PRODAM

Tolstega večnega bruce, brez idej, ppceni in solid no prodam. Šifra: kamen na kmen, špeh in hrana.

Poštenemu kupcu prodam s olidno ukraden selen bic ikl. Šifra: ketna ne spoše.

2000 basilov (plesenskih) prodam. Šifra: uista na ust n.

ZMENJAM

Muzejski primerek pirovskih flaš zmenjam za novejšepolne. Šifra: Laško.

Zepisne, aktualne, zmenjam za ispit. Šifra: obupan na profksoa.

RAZNO

Vsi, ki se vozite na releciji Velenje-Ljubljana in po imate soje maso prodaja, da ji ne povetajda ste ne vi dli štopat. Potem ni ne bo botla dajat denarja za av tobus.

Zgoraj: Akademski ples 1982 v Nami.

Sredina: Kaj vse se dogaja.

Spodaj: Iz Maribora v Velenje peš!

